

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—. — Poštno-čkovni
račun 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali ogla-
si vsaka beseda Din 1.20.

Tyrš in sokolstvo.

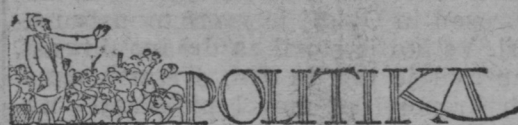
Dr. Miroslav Tyrš, rojen 17. septembra 1822 v Dečinu ob Labi, utonil 8. avgusta 1884 v reki Aachi na Tirolskem, je ustanovitelj čehoslovaškega sokolstva in oče sokolstva vobče. O njem je prvi podstarosta Sokola kraljevine Jugoslavije Engelbert Gangl na sokolski proslavi čehoslovaškega narodnega praznika 26. oktobra po poročilu »Jutra« z dne 28. oktobra t. l. rekel to-le: »V kratkem bo poteklo 70 let, odkar so bile sklenjene bratske vezi med obema narodoma. To se je zgodilo, ko je naš veliki učitelj Tyrš vžgal v duši svojega naroda prvo iskro veličastne sokolske ideje, ki je hitro našla pot preko tuje in sovražne dežele semkaj k nam na slovanski jug in je združila srce s srcem ter približala dušo duši. Odtlej obstoja naše sokolsko bratstvo, ki se je z vedno večjim upoznavanjem uvrščevalo iz leta v leto.«

»Jutro« z dne 18. oktobra t. l. poroča o delovanju sokolskega okrožja v Kojnicah ter dostavlja: »Tyrševa misel se tako polagoma, a nevzdržno vedno bolj sili v najskrajnejša naselja Pohorja.« »Mariborski Večernik« z dne 17. novembra t. l. poroča pod naslovom »Svita sek o ustanovitvi nove sokolske postojanke« pri Sv. Jakobu v Slov. goricah ter zaključuje: »Sedaj pa v duhu Tyrševih idej krepko naprej!« — »Slovenec« z dne 16. novembra t. l. objavlja sledeče: »V pojasnilo vsem, ki mislijo pristopiti k Sokolu, priobčujemo dopis, ki ga je prejel gospod, kateri je prijavil svoj pristop Sokolskemu društvu v svojem kraju. Dopis se glasi: »Na Vašo prijavo, da želite pristopiti kot član podpisanega društva, se Vam priobči sledeče: 1. Prijavo za pristop je treba izvršiti na za to predpisanih prijavnica, ki jih dobite na zahtevo pri društvenem tajniku. 2. Prijavljene mora prebiti šestmesečno preizkusno dobo, nakar se sprejme s tozadevnim odborovim sklepom. 3. Sokol je idejna organizacija. Vsled tega more postati član le tisti, ki vstopi prostovoljno brez pričakovanja kake osebnosti ali brez strahu pred kako osebnostno škodo in ki priznava in izpoveduje Tyršovo sokolsko ideologijo ter miselnost Na njo mora tudi formalno priseči. 4. O vseh drugih obveznostih člana se blagovolite poučiti iz »Statuta Sokola Kraljevine Jugoslavije«, o

Tyrševi ideologiji pa iz tozadevne literature. Zdravo!«

O Tyrševih idejah je objavil »Slov. Tednik«, ki izhaja v mestu Buenos Aires v Argentini (v južni Ameriki) ter je vnet pristaš sokolskih idej, celo vrsto člankov. O stališču Tyrševga sokolstva do vere je zapisal v svoji številki od 30. avgusta t. l. med drugimi te besede: »Kakor ima sokolska organizacija natančno opredeljeno stališče napram politiki, tako zavzema tudi jasno stališče napram veri in sicer: sokolstvo spoštuje vsako versko prepričanje. So pa ljudje na svetu, ki iz teh ali onih namenov hujskajo ljudstvo proti sokolstvu, češ, da je proti veri. Kaj rado in premnogokrat se zamenja veró s klerikalizmom, ki pa ni nič drugega, kakor politična stranka, kot vse druge. Vera pa je čustveno razmerje posameznika do Boga in ostalih ljudi. Sokolstvo je glede verstva na stališču, da je vera najintimnejši in najsvetejši del notranjega življenja vsakega posameznika. Ta bistveni del človeka sokolstvo ceni in spoštuje. Sokolstvo obsoja vsako zlorabo tega plemenitega čustva v katerekoli name, ne, ravnotako kakor obsoja zlorabo drugačnih idej in organizacij za uveljavljenje moči kateregakoli verstva. Sokolstvo je radi tega proti klerikalizmu.«

O krščanstvu in klerikalizmu smo razpravljali v uvodnem članku prejšnje številke »Slov. Gospodarja«. Kdor se hoče o tem poučiti, naj ta članek zopet prečita.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Gospodarska kriza v Italiji narašča v toliki meri, da se je bojijo že tudi pri fašistični vladni mizi. Ker izkazuje državni proračun v prvem četrtletju 729 milijonov primanjkljaja, je znižala vlada z ozirom na dejstvo, da so že tudi plače delavstvu vseh slojev v zadnjem času znatno zmanjšane, od 1. decembra naprej vsem državnim nameščencem plače za 12 odstotkov. — V Italiji so določili vojaško službeno dobo na 18 mesecev in upeljali vojaške pri-

pravljalne tečaje. Dolžnost obiskovanja vojaških pripravljalnih tečajev zaveza brez izjeme vse one, ki so izpolnili 18. leto svoje starosti. Namen tega zakona je, preskrbeti vojaštvu, mornarici in zrakoplovstvu že prej izobražene rekrute. Vojaške pripravljalne tečaje morajo pripraviti občine. Ker se v Italiji doseže polnoletnost še le z 21. letom, so starši ali varuhi pod denarno kaznijo dolžni, prijaviti svoje sinove ali varovance, da se vpišejo v sezname teh tečajev. Vojaška predizobrazba je na splošno v rokah fašističnih miličnih zvez, kjer pa teh ni, se poveri ta naloga fašističnim mladinskim zvezam. Ta predvojaška izobrazba se bo vršila v dveh tečajih, ki bosta trajala po pol leta in se bosta vršila glavno ob nedeljah in praznikih. Kdor pripada fašistični zvezi, ni dolžan obiskovati teh pripravljalnih tečajev. Če se nahajajo oni, ki so dolžni obiskovati te pripravljalne tečaje, v službi kot na meščenci, so njihovi delodajalci pod kaznijo dolžni, dati jim potrebni čas za to vojaško pripravo. 18mesečna vojaška služba se lahko skrajša za one, ki so se v predvojaški službi izobrazili, v posebnih primerih na 12, 6 ali 3 mesece.

Razmere na Poljskem po volitvah. Pri zadnjih poljskih parlamentarnih volitvah so izgubile narodne manjšine 60 odstotkov glasov. Židje so glasovali po največ za listo maršala Pilsudskega, ki je potolkla tudi levičarske stranke na polovico mandatov. Časopisje naglašja dejstvo, da bo prišlo pri novi povolitveni vladi do sodelovanja vladnega bloka z desničarji. Zadnje volitve so dale Pilsudskemu toliko večino, da bo novi parlament sposoben za delo. — Poljska je dobila posojilo z ozirom na podaljšanje švedskega monopola za prodajo vžigalic na Poljskem v resničnem znesku 30 milijonov dolarjev po 7 odstotkih. Pogodbo glede posojila še mora potrditi parlament.

Na Španskem doživljajo v zadnjem času po večjih mestih splošne stavke, ki so prav resnega značaja in usmerjene v republikanskem smislu. Španski republikanizem je prepleskan z ozirom na stavke s komunističnimi barvami.

Na indijskih posvetovanjih, ki se vršijo v Londonu, zahtevajo vsi zastopniki indijskega naroda za Indijo položaj dominijona po vzgledu Avstralije, Kanade itd.

— — —

ZA NEDELJO

Verstvo in nedostatek verstva v narodih.

Priobčil A. K.

Propadanje vere.

Rim je postajal vladar sveta, a stare lepe lastnosti rimske so polagoma izginevale in začel se je polom, ki je pripeljal državo do razsula. Kot gospodarji sveta se Rimljani niso več ukvarjali s poljedelstvom. To delo so prepustili sužnjem, katerih so imeli veliki bogatini na tisoče. In vedne vojske so pripeljale vedno več teh nesrečnežev v Rim. Potomci nekdanjih priprostih kmetičev v Rimu so mislili le na to, kako bi si v novo osvojenih deželah tem prej nagrabili veliko bogastva. Z bogastvom so prišle v Rim tudi grde strasti: razuzdanost, nevera, razsipnost, požrešnost itd. Že leta 168 pred Kr. r. so imeli v Rimu skrivne nočne shode pod pretvezo, da so častili Bakha, a so uganjali najgnusnejše grdobije. Oblasti so izvedele za to in so udeležence najstrožje kaznovale — okrog sto razuzdancev je bilo pomorjenih. Prav posebno slabo so na Rimljane uplivali Grki s svojo nevero in razuzdanostjo. In nevera se je čudno širila v Rimu. Znak fine omike je bil, nič verovati. Že leta 181 pred Kr. r. je pretor govoril v senatu o nekkih knjigah, da se ne smejo čitati, ne shraniti, zato so jih sežgali. Pozneje je bilo še slabše. Ko so Parti leta 53 pred Kr. r. Rimljane hudo natepli, so našli med prtljago ubitih rimskih oficirjev umazane knjige. Parti so se čudili, da so se rimski oficirji celo v vojski pečali s takimi rečmi. Sicer so še bogovom darovali kruh, kolače, sadje in druge stvari v glinastih posodah, a sami so vživali najfinejše slaščice v srebrnih in zlatih posodah. Strašno razkošje je zavladalo v Rimu. Bogatini so prirejali drage pojedine in večerje, izmed katerih je ena stala po deset tisoč dolarjev in več. Pri posodah so pili najfinejša rimska in grška vina, ne samo le moški, marveč tudi ženske, katerim je bilo vino prej sploh popolnoma prepovedano.

Da je bila zmešnjava še večja, so začeli v Rimu zasebniki upeljavati — razne druge vere in čiščenja. Vsaka prepoved je bila zaman; leta 159 pred Kr. r. so nagnali iz Rima Kaldejce in duhovnike boga Sabacios. Leta 59 pr. Kr. r. so porušili altarje egiptovskih bogov, a so jih na novo sezidali. Zopet so izdali odlok leta 40 vse take temple porušiti. Ker so se zidarji branili, da bi temple porušili, je konzul sam vzel sekiro in je razbil vrata tempelnova. In kaj je pomagalo? V dveh letih je zopet stal v Rimu nov tempel egiptovske boginje Isis. Ljudje niso več našli tolažbe pri starih bogovih, iskali so novih, a tudi pri teh niso našli tega, kar so iskali.

Z vero je globoko padla morala.

Čistost ni bila več spoštovana kot v starih časih. Naj navedem za primero

dva izgleda. Leta 209 pred Kr. r. je bil poslan kot rimski poveljnik v Španijo plemeniti, 27letni P. Kornelij Scipijon. Ta mož je bil jako pobožen. Predno se je lotil kake javne ali zasebne zadeve, je šel v Jupitrov tempel na Kapitol, kjer je v samoti dolgo molil. Ljudje so govorili, da je bil v zvezi z bogovi in da so mu bogovi naznanjali bodočnost. Ta novi poveljnik je prvi dan z naskokom vzel mesto Novo-Kartago. V mestu so imeli Kartaginci zalogo orožja in živil; razven tega je bilo v mestu 300 talcev raznih španskih narodnosti. Med njima je bila čudovita lepa deklica, ki je bila pa že zaročena. To so pripeljali pred Scipijona. In kaj je storil ta plemeniti človek? Niti dotaknil se je ni. Odpustil jo je, da je šla domu k svojemu ženinu. Ko so potem njeni stariši dali Scipijonu iz hvaležnosti bogate darove, jih on ni sprejel, marveč jih je dal srečni deklici za doto. To je bilo spoštovanje čistosti! To je bila stara rimska plemenitost, katere največji zastopnik je bil slavni Kornelij Scipijon. Kako drugače je ravnal dobrih 150 let pozneje Jul. Cezar; on je bil oženjen, njegova soproga se je imenovala Kalpurnija. Ko je pa prišel Cezar leta 48 pred Kr. r. kot zmagalet v Aleksandrijo v Egipt, ga je mlada in lepa egiptovska kraljica Kleopatra tako očarala, da se je hotel z njo poročiti. Zgodovinar Suetonij pripoveduje, da je Cezar po svojih pristaših hotel v senatu postaviti predlog, da bi smel — imeti več žen. Torej je poleg Kalpurnije, s katero ni imel otrok, hotel vzeti še Kleopatro, da bi si zagotovil potomstvo, ker je imel ž njo že nezakonskega sina Cezarijona.

Tako je padla morala pri visokih rimskih glavah, pri prostem ljudstvu pa ni bilo nič boljše. Seveda so se trudili dobri možje, da bi zopet prišla v čast pravnost dobrih starih časov. Za to se je trudil Kato, za to se je prav posebno trudil prvi cesar Oktavijan Avgust. V kratkem času je dal postaviti 15 novih templjev in 300 drugih v verske namene službe poslopij. Sam je postal najvišji duhovnik (pontifeks maksimus), sam je prevzel nadzorstvo nad javno moralo, pesnika Ovidija, ki je zlagal preveč opolzke in nemoralne pesmi, je pregnal v pregnanstvo v Tomi ob Črnem morju. Tam je Ovidij jok, se prilizoval in pesmi delal v proslavo Avgusta, a Avgust je ostal neizprosen in Ovidij je v prognanstvu umrl. Veliko je storil za državo Avgust, napravil je mir in red, a starih rimskih kreposti ni mogel priklicati nazaj. Zaman je bil njegov trud.

O takratnih razmerah v Rimu piše pesnik Virgil: »Če bi imel sto ust, sto jezikov in bronast glas, ne bi mogel navesti vseh hudobij, ki so se godile v Rimu.« In zgodovinar Livij pravi: »Tako daleč smo prišli v hudobiji, da zla samega in sredstev zoper zlo ne moremo prenašati.« Kako je propadla

javna pravnost, nam kaže zakonsko življenje tistega časa. Zgodovina zakonskega življenja se lahko imenuje zgodovina naroda, ker družina je korenina naroda. V prvotnih časih je bilo zakonsko življenje pri Rimljanih vzorno. Kako globoko pa je zdaj padlo! Zakon se je redko sklepal pred duhovnikom, v navadi je bil civilni zakon. Prešestvo in zakonske ločitve so bila na dnevnem redu. Profesor Weiss pravi, da so se našle ženske, ki so bile po dvajsetkrat poročene in spet ločene. Ženske so bile neverne, nezveste in niso imele smisla za stanovsko čistost. Gospodinjstvo in vzgojo otrok so prepustile sužnjem, same so se pa dičile, hodile v cirkus, v gledališče ter so se zabavale s svojimi častilci. Moški se niso hoteli ženiti, za otroke niso marali, rajše so neoženjeni razuzdano živeli. Ker zato doma ni bilo naraščaja, so začeli med vojake sprejemati germanske najemnike. Oblasti so izdajale postave, da moški pod 60 leti in ženske pod 50 ne smejo samsko živeti. A nič ni pomagalo, splošna nenravnost je naraščala. Pojavljale so se protinavne pregrehe. Sv. apostol Pavel piše v pismu do Rimljanov (1, 24, 26, 27): »Bog jih je prepustil željam njih srca, nečistosti, da so oskrunili svoja telesa sami med seboj... Ženske so izpreminjale naravno življenje v tako vživanje, katero je zoper naravo... a moški so z moškimi uganjali ostudnost ter so zaslužno plačilo svoje zmote prejemale nad seboj.«

Tako je bila država gnila v korenini, ker je bila gnila družina. Da se je še tako dolgo držala, se je imela zahvaliti krščanstvu, nekaterim izvrstnim vladarjem in vojaškim poveljnikom. Seveda, kar so ti popravili in v pravi tir spravili, to so pa zopet drugi uničili. Imenujem tu samo cesarja Helioabala (218—220). Ta človek je bil največja sramota na rimskem prestolu in noben vladar ni svoje oblasti tako zlorabil kot on. Senat je imenoval družbo sužnjev v togi. Plesalcem, kočijažem in brivcem je podeljeval najvišje službe. Enkrat je zbral okrog sebe vse rimske nečistnice in jih je imenoval svoje sobojevnice. Vozil se je na vozu, katerega so vlekli nage ženske. Javno je pel, plesal, piskal na piščalko in uganjal reči, kakoršnih ni mogoče popisati. Določil je tudi, da se je morala njegova mati udeleževati sej senata, sedeti poleg konzulov in sklepe senata kot priča podpisati.

Kako je moralo to uplivati na ljudstvo, si lahko sami mislimo. V takih razmerah država ne more prosperovati. Zato je razpadla, razpadla vsled nevere, vsled skrunjenja zakona in vsled občne razuzdanosti.

*

Versko življenje v Ameriki. Na višku vseh veroizpovedi je številčno katoliška Cerkev, ki ima blizu 20 milijonov pripadnikov. Kar je nekatoličanov, jih spada samo 33 odstotkov k verskim skupinam. Od teh je zopet samo polovica dejavna v verskem udeleževanju in življenju. Razen katoli-

DOBRO manufakturno **BLAGO**

kupite po najnižjih cenah pri

M. E. ŠEPEC

Maribor

Grajski trg 2

1922

čanov gre torej samo 10 odstotkov ameriškega prebivalstva v cerkev. Če se pomisli, da večina mladine zahaja v šole brez religije, si lahko ustvarimo sliko verske gorečnosti, ki je na nižji stopnji, kakor pri najbolj brezvernih in barbarskih narodih. Ameriška, tako pripominja »Amerikanski Slovenec«, je prav poganska dežela.

Znamke z napisom: Pojdi v cerkev. V zadnjem času pošilja, kakor poroča »Amerikanski Slovenec«, »Zveza vseh veroizpovedi in cerkva« znamke z napisom in reklamo: »Pojdi v cerkev. Kamorkoli že greš, samo pojdi v cerkev.« Katoličanom takih znamk ni nič treba. Kdor ima pravo vero, bo izpolnil nedeljsko dolžnost brez posebnih reklamnih navduševanj. Kdor je pa suha veja, mu pa nobena reklamna marka ne bo pomagala.

Verske razlike v isti familiji. Ameriški Karel Schwab, kralj jekla in večkratni milijonar, je bil in je še katoličan. Včasih je bil živa veja, danes je suha. Vzgojili so ga frančiškani, pozneje si je vzel za ženo protestantko. Kjer more, se izraža danes proti veri. Za spomenik na grobu ne mara križa, spomenik mu bodo dimniki tovarn. Ta mož ima sestro, ki je bila 30 let usmiljena sestra. Pred dobrimi osmimi meseci je zamenila obleko usmiljenke z obleko karmeličanskega reda, ki je eden najstrožjih v naši Cerkvi. Čudno nasprotje med bratom in sestro.

*

Guzaj v naših krajih.

Še vedno živijo mnogoteri ljudje, ki jim je živo v spominu, kar so slišali o razbojniku Guzaju, ki je razburjal celo Slovensko Štajersko. Pred leti je urednik »Slov. Gospodarja«, gospod Januš Golec, napisal o njem nekaj v božični prilogi. Še dolgo pozneje so izpraševali ljudje po dotični prilogi. Ker je zgodba o Guzaju iz naših krajev in obsega res zanimive dogodke, katere bodo pojasnjevale tudi slike, bo izhajala v prihodnjem letu povest, ki jo je napisal gospod Januš Golec. Zanimiv del naše domače zgodovine se bo v tej povesti razgrnil pred našimi čitatelji. Vemo, da bode zopet mnogo pritožb, kje je »Slov. Gospodar«, da ne prihaja točno. Zgodi se namreč, da mnogi niso naročeni, da pa ga na račun tistih, ki so naročeni, prebirajo. Marsikje zaostane naš list radi tega. Najbolje bo torej, da bo list kar najbolj razširjen, da ga bodo imeli v vsaki hiši, potem bo vsak točno dobil svojega. Kdaj bo povest začela izhajati, ne moremo danes točno povedati, najbolje, da vsak, ki se za to povest zanima, gleda na to, da pravočasno poravnava naročnino. In ko enkrat to že vrši, je gotovo najbolj modro plačati za celo leto 32 Din, ker ima na ta način tudi svojo hišo zavarovano za Din 1000. Na vsaki pošti dobite položnice, pripišite le številko »Slov. Gospodarja« 10.603. Ali pa pišite dopisnico na upravo »Slov. Gospodarja«, Maribor, Koroška cesta 5. — Nihče svojega lista ne posojuje, pač pa vsak svojemu sosedu svetuje: Naroči ga, saj malo stane, le 32 Din za celo leto.

Vse krajevne Kmetijske zveze

imajo v nedeljo dne 7. decembra ali na praznik dne 8. decembra t. l. svoje občne zборе (članska zborovanja) v smislu § 10 naših društvenih pravil.

Dnevni red:

1. Volitev krajevnega odbora (načelnik, podnačelnik, tajnik, blagajnik in dva namestnika).
2. Volitev dveh preglednikov računov.
3. Volitev delegatov za občni zbor naše Kmetijske zveze v Maribor dne 10. decembra. Vsaka krajevna Kmetijska zveza pošlje na občni zbor v Maribor za vsakih začetih 20 članov po 1 delegata, ki mora imeti s seboj pismo pooblastilo krajevnega odbora.
4. Slučajnosti.

Morebitno predavanje, ako dobijo kakkega predavatelja, a ni neobhodno potrebno. Predavanje se lahko stavi tudi kot prva točka.

Opomba: 1. Krajevne Kmetijske zveze prosimo, da nam teden prej javijo dan in uro, prostor in dnevni red občnega zbora, da moremo vse občne zборе pravilno javiti pristojnim sreskim načelstvom.

2. Predavanje za občne zборе si naj krajevne Kmetijske zveze preskrbijo iz domačega kraja ali okraja. Osrednja Kmetijska zveza v Mariboru ne more poslati nobenega predavatelja, ker so za ta dva dneva že vsi oddani.

Kmetijska zveza v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

NOVICE

Smrtna nesreča. V noči od sobote na nedeljo so našli starosto mariborskih izvoščkov I. Ternovskega v potoku v bližini vojaškega strelišča v Radvanju mrtvega pod prevrnjeno kočijo.

Iz obupa prestovoljno v smrt. V Studencih pri Mariboru se je obesil 40letni zidar Matevž Korenčič, oče 6 otrok, ker je premalo zaslužil in mu je bilo povrh še odpovedano stanovanje.

Most v Dupleku odprt za promet. Novi dupleški most preko Drave pod Mariborom je dogotovljen in je bil dne 21. novembra t. l. predan za osebni in vozovni promet.

Požar na Pragerskem. Na Pragerskem je izbruhnil na nepojasnen način požar pri posestnici Mariji Pernat. Kljub pomoči od strani gasilcev in sosedov je pogorela stanovanjska hiša.

Sreča v nesreči. Že v polni temi je peljal s trgovskim blagom obložen voz Jožef Horvat iz Gornje Radgane v Mursko Soboto. Na vozu sta sedela še trgovec Kopina in njegova žena. Ker je bilo zelo temno in se je posvetila v Petanjcih vozniku iz teme svetla luč, je konj skočil in voz se je prekucnil v občestni jarek. Blago se je vsulo z voza in na srečo ne na potnika, ki sta dobila pri padcu le lažje poškodbe...

Novorojenčka je zadušila Marija Vološa v Andrejcih pri Murski Soboti.

Mlad fant žrtev zastrupljenja krvi. V bolnici v Murski Soboti je umrl komaj 15letni Jožef Godina iz Šalamec v Prekmurju na zastrupljenju krvi. Fantje so se igrali s pištolo. Pri streljanju je okraspal zamašek slučajno Godino na desni nogi pri gležnju. Iz te nezatne praske se je razvil zastrupljenje in končno zelo mukopolna smrt.

Smrt v plamenih. Pri posestniku Antonu Debelaku na Rodnah je izbruhnil iz neznanega vzroka ogenj v hlevu. Iz gorečega hleva je hotel posestnik še oteti gosi, a se je zrušilo nad njim goreče tramovje ter ga zasulo. Debelaka so našli šele drugo jutro na pogorišču zgozelega.

Otrok v cekru. V Savi pri Vidmu so našli v cekru in v platno zavito dete ženskega spola. O neusmiljeni materi še ni sledi.

Surovest. Dne 16. novembra proti večeru so napadli fantje, ki so se vračali z lova nad Zeličevim mlinom pri Rimskih toplicah 27letnega kmečkega sina Franca Šergana, ki je šel iz Šmarjete, kjer je imel opravke. Napadli so ga brez povoda, mu polomili kolo, a njega samega pa vrgli na tla in ga toliko časa obdelovali in brcali s čevlji, da je obležal nezavesten na tleh. To mladinsko surovost in podivjanost bo obravnavala sodnija, ker so napadalci znani.

Izvirna goljufija z zavarovalnino. V vzhodno pruskem mestu Rastenburg je prišlo do izsleditve prav čudne goljufije z zavarovanjem. V sredini septembra t. l. je pogorela do tal trgovina s pohištvo, ki je bila last trgovca Safrana. Pri razkapanju po pogorišču so našli v oglje spremenjeno Safranovo truplo — vsaj tako so bili ugotovili tedaj. Dognali so tudi, da je tičal Safran v težkih dolgovih in bil zapleten v sumljivo barantanje z menicami. Nekaj dni po požarni nesreči je priznal eden od Safranovih nastavljenec, da je njegov delodajalec še pri življenju. Te dni je prepoznal rastenburški meščan na železnici pri mestu Spandau popolnoma zdravega Safrana ter ga ovdaril policiji. Prepoznani se je hotel pri aretaciji ustreliti, vendar so samomor preprečili. Priznal je, da se je naučil v kratkem času angleščine ter španščine, je posedal prevozno karto za Južno Ameriko in je bil haš na tem, da bi se poslovil od Nemčije. Sedaj je še zagonetka, odkod je bilo zgljeno truplo. Policija domneva, da je izkopal Safran na pokopališču pred nekaj dnevi zakopanega mrliča. ga oblekel v svojo obleko, mu nataknil svoje prstane in ga še ovenčal s svojo zlato uro ter verižico, da bi bil vsak sum na goljufijo izključen. Šlo je v tem slučaju za bogato zavarovalnino, ki je bila po ovinkih uročena Safranu.

Lastnega otroka prepustil smrti od lakote. V okolici Požuna je našla žena ovčarja v gozdu triletno čisto nago deklico, ki je bila privezana z vrvjo k drevesnemu deblu. Dobra ženska je otela otroka gotove smrti in ga vzela za svojega. Poizvedovanja orožništva so dognala, da je bil otrok izstavljen od lastnega očeta cigana, ki živi loče-

no od žene in mu je bila hčerkica v napotje. Nečloveškega očeta so seveda zaprli.

Očitna božja kazen. Strašna smrt je doletela te dni strojnika Bordi iz Ratoskeresztura, občina pri Budimpešti. V pijanosti je sklenil Bodi s štirimi tovariši, da bo razbil Kristusovo podobo na velikem kamenitem križu. S pomočjo tovarišev je splezal na križ. V tem trenutku se je znamenje podrlo in ubilo moža. Bodijeve pomagače so zaprli radi motenja vere.

Posledice svetovne vojne. Društvo narodov je seštel stroške svetovne vojne. Stala je človeštvo 37 milijonov življenj. Škoda, ki jo je vojna prizadejala državam, znaša 362 milijard in 500 milijonov dolarjev. 37 milijonov življenj se porazdeli tako-le: ubitih je bilo 10,135.444; porodi so zaradi vojne nazadovali za 20,850.000; umrljivost se je radi vojne povečala za 6,015.000. — Društvo narodov je sestavilo to poročilo na podlagi statistike vojskujočih se držav. Enega pa ni nobeden seštel: Koliko je moralna škoda svetovne vojne. Koliko je duhovnost narodov nazadovala. Koliko duš je radi svetovne vojne utrpelo nepopravljivo duhovno škodo?

»Mrtvec« sedel k obedu. 86letnega farmerja Dalzell pri mestu Marengu v Zedinjenih državah Severne Amerike je zadela kap in sicer tako močno, da ni bilo v njem nobenega znaka življenja in ga je zdravnik proglasil za mrtvega. Poklicali so tudi že pogrebника. Ko pa so ga položili s stola na postelj, je eden domačih opazil, da so se mišice na njegovem licu neznatno zganile. Pričeli so na njem uporabljati umetno dihanje in res je pričel tekom pol ure »mrtvec« zopet redno dihati in čez par dni je popolnoma zdrav sedel z domačimi k obedu za mizo.

Najmočnejša žival. Najmočnejša žival na naši ljubi zemlji ni: slon, ne tiger ali lev, ampak pajek. Francoski naravoslovec Karol Lansiaux je imel v Parizu predavanje o svojih opazovanjih na pajkih. V njegovem cvetličnjaku, kjer je bilo veliko muh, je imel tudi pajek svojo mrežo. Mreža je bila pritrjena le na eni strani, njen drugi konec je visel prosto v zraku. Da bi bingljanju mreže odpomogel, je privlekel pajek z lesenega stropa majhno palčico, jo pritržil na spodnji konec mreže in položil še kamenček na palico in na ta način je bila cela mreža trdna in napeta. Kamenček je bil 150-krat težji od pajka, ki je tehtal le pet miligramov. Pajek je potreboval eno uro, predno je spravil kamenček na zaželeno mesto. S tem je dovršil delo, ki se da primerjati z delom moža, ki bi nesel na svojem hrbtu težo 10 tisoč kilogramov.

Blagajnik za steklenim oklepom. — Pred nekaj meseci so napadli banditi Federal-Rezerve-banko v Illinois v Združenih državah Severne Amerike. Prisiljen od revolverjev, je izročil ravnatelj tolovajem vsebino blagajne 6 tisoč dolarjev. Bančni predstojnik je sklenil, da bo zavaroval za bodočnost zavod pred sličnim izropanjem. Mesto omrežja pred blagajno je pustil usta-

viti debelo steklo, ki je neprodirno za revolverске kroglice. Omenjena varnost na naprava se je izborno obnesla. Pred dnevi so zopet obiskali roparji zgorajno banko. Koj po vstopu so zaukazali, da morajo dvigniti vsi bančni nastavlenci roke kvišku. Vsi so se pokorili povelju. Le blagajnik je sedel mirno za debelim steklom in zvonil na pomoč. Napadalcu so oddali salvo strellov proti drznežu, a kroglice so se odbile ob stekleni steni in banditi so jo morali odkuriti praznih rok.

★

Deseta in zadnja žrtev.

Znano je, da je odkrila pred leti angleška ekspedicija pod vodstvom Carterja z bajnim zlatim in drugim bogastvom opremljeni grob staroegipčanskega faraona Tutankhamona. Tekom par let je zadela vsakega člana od ekspedicije zagonetna smrt. Javno po časopisju se razglša, da se je Tutankhamnov duh maščeval nad raziskovalci radi motenja posmrtnega miru. V naslednjem hočemo opisati, na kako čuden način je umrl kot zadnji pri ekspediciji udeleženi angleški učenjak Glan Davis.

Gd zaroke.

Ko se je vrnil angleški učenjak Glan Davis pozno zvečer iz hiše neveste v svoje samsko stanovanje v Londonu, ter stopil v knjižnico, je zagledal črno obrobjeno pismo, katerega je bil položil njegov sluga Mason v njegovi odsotnosti na pisalno mizo.

Glan Davis je odprl pismo ter čital. Rodbina Bethell mu je sporočila, da je umrl nenadne in zagonetne smrti dedič lorda Westbury in svoječasni tajnik glavnega najditelja Tutankhamnovega groba Howarda Carterja, gospod Rihard Bethell v starosti 46 let. Pri tem sporočilu je vzdihnil Davis prestrašeno: »Že deveti.«

Sluga Mason je uprašal gospodarja: »Ali vam smem častitati, g. Davis, k zaroki?«

»Hvala, Mason. Da, resnično, srčna zahvala za častitko!« In po teh besedah je zaukazal učenjak slugi, naj mu prinese njegovo delovno suknjo. Mason je še pomogel obleči gospodu suknjo. Kljub temu, da se je vrgel učenjak z veliko vnemo na razvozljanje zagonetne staroegipčanske pisave, so mu vedno uhajale misli drugam. Nočejšnji večer, zaroka, imenovanje častnim občanom, ker si je pridobil toliko znanstvenih zaslug pri raziskovanju po Egiptu, vse to mu je brnelo še enkrat po glavi. In potem še pismo, naznanilo smrti tovariša Bethella! Sedaj mu je bilo jasno, zakaj tovariša ni bilo k njegovi zaroki.

Strah.

Naenkrat se je polastil Glana neznošen strah. Na njegovo telo se je spustila nevidna, skrivnostna moč, se mu zarila v žile in mu ohromela možgane. Učenjak je uporabil uprav železno voljo, da je potlačil te moreče občutke, katerih poprej ni poznal in ki

so se pojavili še le po vrnitvi iz Egipta. Te pojave je pripisoval težavnemu raziskovalnemu delu pri Tutankhamonovi grobnici in poznejšim tolmačenjem klinopisov, katere so bili odkrili v grobu.

Ob priložnosti bom moral uprašati kakega zdravnika, je govoril Glan samemu sebi. Kakor svinec težko pero mu je padlo iz roke. Zdelo se mu je, kakor bi ga napadala skrivnostna moč iz oči hrošča govtnjača, ki je bil kot obtežilnik na svežnju papirjev.

Hrošč govtnjač.

Glan je skušal zapreti oči, a neka sila je vlekla njegove prste k modremu, kakor pest debelemu ametistu (dragocena vrsta kamenja), iz katerega je bil izklesan hrošč. Dvignil je obtežilnik in ga podržal, kakor že bogznaj kolikokrat, pred oči. Kako mrzel je bil tokrat liki steklo čisti hrošč. Sveti hrošč govtnjač Egipčanov, v katerem so ti častili nekoč boga solnca, ki vali pred seboj solnčno oblo kakor ta hrošč v kroglo izleženo jajce.

Kako umetniško je bila ta žuželka izdelana! Mojstrska roka je obrusila modri kamen, mu ustavila oči, ki so se svetlikale ob svitu luči tako potuhnjeno.

Učenjak je otipal z roko kamenitega hrošča po trebuhu, kjer je imel prav neznatne udolbine in razpoke. Kaj neki bi te udolbine pomenile, ker sicer je bil hrošč čisto gladek? Glan je vzel povečalno steklo, je podržal hrošča pod svetlobo, pri pogledu skozi povečalnik ga je pretresla groza. Udolbine, razpoke, vse to je bil napis — so bile črke — v staroegipčanskem klinopisu.

In učenjak je čital: »Čuvam srce kralja. Vsakemu prinesem strupeno smrt!«

Med pritajenim krikom se je zgrudil Glan Davis na tla.

Po odkritju skrivnostnega napisa.

Ko je spravil sluga Mason svojega gospoda zopet k zavesti, je že bil bel dan. Glan je ležal na postelji ter strmел v strop. Prve besede, katere je spregovoril napram slugi, je bila želja, da bi rad videl More Mitchella.

Pozvani je prišel kmalu k Glanovi postelji in učenjak ga je uprašal: »Kaj ti je znano, More, o skrivnostnih strupih, njihovi starosti in učinkovitosti?«

More Mitchell je zmajal z glavo in odgovoril: »Glan, ni mi znano tozadevno mnogo, čeravno sem kot kemik strokovnjak na polju strupov. So strupi, ki učinkujejo v tako malenkostni količini, kakor je en milijonstel grama še celo po več tisoč letih zunaj na koži, ne da bi prodrli naravnost v krvni obtok.«

»Smrtonosno?«

»Na vsak način smrtno! Strup prodre skozi najmanjše luknjice človeškega telesa in se zasidra v možganih.«

»Hvala ti lepa, More.«

»Vendar, kaj naj to uprašanje pomeni?«

»Meni je sedaj znano, da moram umreti, More. Ti vendar poznaš mojega staroegipčanskega hrošča. Vzel sem ga iz srca faraona Tutankhamona, kjer

je bil zavrt v poveze za mumije. Sijajno umetniško delo, katerega je obhodovalo vseh deset raziskovalcev. Hrošč je romal iz roke v roko, lord Carnervon ga je podaril meni v spomin. Ti znaš, lord Carnervon je umrl prvi od nas. Včeraj je preminul naenkrat Richard Bethell. On je bil deveta žrtev Tutankhamona. To noč sem razkril jaz skrivnost hrošča govnujača. Hrošč je zastrupljen in je nam vsem prinesel smrt! Jaz sem zadnji. Gotovo sem držal kamen stokrat v rokah!

Ko je odšel More Mitchell ves ganjen, se je dvignil Glan s postelje. Napisal je dolgo pismo svoji nevesti, potem je vzel srčni pečatnik (hrošča) mrtvega faraona in se je podal počasi v londonsko luko. Najel je čolnarja, ki ga je peljal ven na odprto morje.

Počasi je odprl Glan pest in je spustil kamenitega hrošča globoko v morje. Nato je okrenil čolnar čoln.

Štiri tedne za tem so poročali londonski časopisi, da je umrl nagle in zagonetne smrti učenjak Glan Davis, soraziskovalec Carterovih izkopavanj v Egiptu in zadnji od odkriteljev Tutankhamonovega groba, ki je prečital in obelodanil vse v faraonovi grobnici najdene klinopise.

*

Odkrito mesto zlata.

Dva državna inženjerja južnoameriške republike Kolumbija sta odkrila po 350 letih pravljico mesto Toro Viejo. Mesto je bilo ustanovljeno od španskega raziskovalca in iskalca zakladov Franca Larrage junija 1573. Omenjeni je delal po naročilu podkralja kolonije Nova Granada. Ta obširna pokrajina je obsegala današnje republike: Kolumbija, Venezuela, Panama in Ekvador. V Toro Viejo so odkrili velike množine zlata, katere so spravljali po Magdalenski reki v Karibiško morje. Od tamkaj so prepeljavale španske jadrnice dragoceni tovor preko Oceana v Španijo.

Pred prihodom Špancev v južno Ameriko je posedalo zlata polja v Toro Viejo indijansko plemo. Leta in leta so kljubovali belokožni iskalci zlata nevarnostim džungle in so odbijali napade Indijancev. Slednjič so vendar le izvojevale zastrupljene pušice Indijancev zmago, leta 1587 so morali Španci ustaviti pridobivanje zlata. Tudi po odhodu Špancev Indijanci niso več stopili na zemljo, na kateri so živeli beli zlodeji. Tekom stoletij je prerastel gozd stare ceste ter poslonja.

Inženjerja, ki sta odkrila nekdanjo naselbino iskalcev zlata, sta jo izsledila na podlagi starega španskega zemljevida in zadela najprej v sedanji džungli na predmete kakor na: kanoine in sulice, oklepe, krogle, žreblje in kuhinjsko opremo. Ojunačena po teh najdbah sta nadaljevala kopanja v globočino in naletela na indijansko orodje iz kamna. Kopala sta še dalje in odkrila naplavljenno zlato v celih kepah, dragoceno kovino platin in petrolejske vrelce.

*

Iz ljubosumnosti ...

V Jeffersonville v Ameriki so odkrili pred kratkem čisto slučajno skrivnostno zastrupljevanko, ki je razumela žrtvam pomagati na drugi svet s smrtonosnimi strupi in to na nečuten način.

V zgoraj omenjenem mestu je obolelo v zadnjih mesecih več mladih žensk na znakih zastrupljenja. Dve od teh sta umrli. Prvotno so bili vsi prepričani, da je šlo v teh slučajih za hudo črevesno prehlajenje. Obbolele deklice niso posedale sovražnikov, in niti starši in niti zdravniki niso imeli najmanjšega povoda za sum na zločin. Nekatere od bolnic so si pa zopet opomogle in vse je bilo v redu.

Po preteku par tednov se je pojavila ravno ista bolezen in sicer deloma pri prejšnjih, deloma pri novih žrtvah. Zdravnik, ki je zdravil več od teh bolnic, je postal pozoren in je preiskal njih hrano in posebno še sadje. Seve ni zadel na nobede vzrok ponovitve težke črevesne bolezni.

Ko je ponovno ena od obolelih umrla, so našli v njenem telesu strihnin in še preostanke raznih drugih strupov.

Zdravniki in policija so stali pred zagonetko. Kar so imeli poprej le za črevesno bolezen, se je prikazalo pri raztelesenju umrle v čisto drugi skrivnostni luči.

Odkod je bil strup in na kak način so ga zavžile deklice? Ti dve vprašanji sta tvorili veliko skrivnost.

Zločinsko zadevo je razvozljal samo le slučaj:

Ena od obolelih je pisala pismo, je omočila znamko, a jo pustila nepriplepljeno na mizi, ker so jo zgrabili neznosni krči. Ko so prišli drugi par ur za tem v sobo deklice, so našli na mizi več mrtvih muh, druge so se še držale poginjene napol mokre znamke. Pričela je preiskava in kemik je ugotovil, da je bila znamka prepojena z najhujšimi strupi.

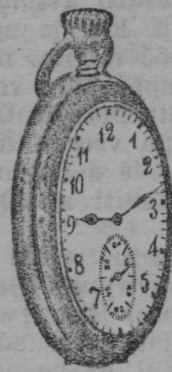
Ko so poizvedovali po izvoru znamke, so dognali, da je bila iz rok mlade kemičarke Leonije Shoenan, ki je bila prijateljica vseh obolelih deklic in jim je večkrat ponudila znamke. Policija je ugotovila, da je zločinka imela navado, da je vsiljevala znamke in ni jemala v največ slučajih niti denarja za nje.

Hišna preiskava pri osumljeni je razkrila, da je imela kemičarka vse mogoče strupe, katere je uporabljala za izdelavo lepila.

Oblast je bila skraja prepričana, da je ujela zastrupljevanko iz peklenke naslade, ki je morila, ker jej je bil zločin strast in zadoščenje. Ta razlaga zločinov se je izkazala po nadaljni preiskavi kot neresnična, ker se je hotela kemičarka iznebiti le onih prijateljic, ki so jej bile v napotju na ta ali oni način pri njenih ljubezenskih zvezah. V teh slučajih je šlo za maščevanja iz ljubosumnosti.

Prepozna priznanja.

Je že stara in obče znana resnica, da je nepriznana nadarjenost posebno

Samo 43 Din

pristna švicarska anker remontoar nikel ura!

Samo 45 Din

fina in dobro idoča budilka!

Samo 130 Din

krasna kuhinjska stenska ura

1004/9 Razpošilja

Trgovski dom Staromečki

Celje št. 24.

Kar ne ugaja, se zamenja ali pa povrne denar. Pišite takoj po novi, veliki, ilustrirani cenik z več tisoči slikami, katerega dobite zastonj!

poglavje razvoja zgodovine človeštva. V vseh deželah in v vseh časih naletimo na izreke, ki se glasijo: »Nikdo ne velja za preroka v svoji lastni domovini.« Resnica teh pregovorov se je do slej najbolj izkazala na polju tehnike in sicer ravnotam, kjer je šlo za iznajdbo vsakdanjega, praktičnega predmeta.

Eden najbolj imenitih izumiteljev, katerega si lasti Dunaj, je gotovo gozdarski pomočnik **Josip Ressel**, s katerega imenom bo ostal vedno v zvezi izum ladijskega vijaka. Skozi dobo 15 let, od 1812 do 1827, se je ukvarjal Josip Ressel v prostih urah z mislijo, da bi spravil ladjo v premikanje s pomočjo vijaka. Leta 1829 se mu je posrečilo, da je opremil čoln »Civetta« s šestkonjskim parnim strojem, ki je dosegel na morju 6 milj hitrosti na uro. Ressel je umrl leta 1857. Leta 1863 so mu postavili pred dunajsko tehnično visoko šolo spomenik iz bronu.

Krojač iz avstrijskega mesta Kufstein **Josip Madersperger** je napravil leta 1815 prvi šivalni stroj. Prejel je šestletno dovoljenje za izrabo svoje iznajdbe. Ker pa se mu ni posrečilo, da bi bil plačal vse tedaj predpisane takse, je ugasnilo državno dovoljenje že po treh letih. Ko bi bil tedaj kedo podprl z denarjem to velevažno iznajdbo, bi bil prišel ženski spol tri desetletja poprej do blagoslova šivalnega stroja. Še le 30 let za tem, ko so Maderspergerja razvpili za prismojenca, je pridobil Anglež Elis Howe za malenkost Maderspergerjevo iznajdbo ter nje patent. Izumitelj Madersperger je bil med tem tako obubožal, da je umrl v starosti 83 let v sirotišnici. Pred kratkem so mu postavili spomenik v Kufsteinu.

Peter Mitterhofer iz okolice tiroskega mesta Meran je izumil že l. 1866 pisalni stroj. Ta model, ki je sedaj v tehničnem muzeju na Dunaju, je videl slučajno ameriški mehanik K. Glidden. Po vrnitvi v Ameriko je stopil glede izrabe izuma pisalnega stroja v stik s tvornicami za orožje: Remington, Yost in s tiskarnarjem Sholesom in leta 1873 so priromali prvi pisalni stroji na trg.

Dunajski mehanik **Siegfried Markus** se je pokazal leta 1876 prvič na

dunajskih ulicah z iznajdbo avtomobila na bencinski pogon. Ker je njegov voz povzročal preveč ropota, mu je dunajska policija prepovedala vožnje. Leta 1883 sta zgradila Benz in Daimler prve avtomobile po vzorcu dunajskega mehanika. Še le sedaj nameravajo Markusu postaviti na Dunaju spomenik.

Prvo letalo na pogon z motorjem je zgradil izdelovatelj glasovirjev Viljem Kress. Prvi tozadevni poskus v Tullnerbachu se je ponesrečil, a že tedaj so se izjavili strokovnjaki, da bo njegova iznajdba odločilna na polju letalstva. Nadaljne poskuse z letalom na motor je moral Kress ustaviti, ker ni posedal denarja.

*

„Nedelja“.

Vsi naročniki »Slov. Gospodarja« do bijo danes brezplačno na ogled list »Nedelja«. Zato si jo ogledajte, zato jo prečitajte vsi!

Vsebina.

Vsaka številka »Nedelje« obsega najmanj 16 strani in ima vsakokrat drugačno naslovno sliko. Letno znese to 833 strani in 52 slik. Vsebina »Nedelje« je za vsakega zanimiva. Obsega nedeljski evangelij, razne nabožne članke, zanimivo povest, za razvedrilo odraslim in mladini primerno čtivo. V prihodnjem letu bo še posebno zanimiva vsebina. Poleg evangelija se bo razložil tudi vsakonedeljski list. V članku: »Vprašanja in odgovori« se bodo obravnavale stvari, ki gotovo zanimajo vsakega, pa jim večkrat ne ve prave rešitve. S priloženo številko se je začelo s temi vprašanji in odgovori, in se v tej številki obravnava vprašanje glede stališča napram »Sokolskemu katekizmu«. V podlistku bode zanimiva povest »Dva brata«. Za mladino in deco bo posebno še poskrbljeno. Na novo bo »Nedelja« v prihodnjem letu obravnavala socialna vprašanja, kakor tudi jasno in odločno zavračala vse napade na vero in Cerkev. Z novim letom postane »Nedelja« tudi glasilo katoliške akcije za lavantinsko škofijo.

Ugodnosti naročnikom »Nedelje«.

Poleg lepega in dobrega čtiva nudi »Nedelja« svojim naročnikom še sledeče ugodnosti:

1. Vsak teden izroči Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru enemu izmed naročnikov »Nedelje«, ki se ga izžreba, hranilno knjižico za 100 dinarjev.

2. V vsaki družini, kamor prihaja »Nedelja« na celoletno naročilo, je družinski oče zavarovan za 1000 Din za slučaj smrtne nesreče. Ako torej družinski oče, ki skrbi za svojo družino, ponesreči in vsled tega umrje, dobi družina izplačanih 1000 Din. Za to zavarovanje bo v »Nedelji« izšel poseben pravilnik.

Kdo naj naroči »Nedelje«?

1. Vsi oni, ki hočejo ob nedeljah imeti na razpolago primerno nabožno in zabavno čtivo.

2. Vsi tisti, ki hočejo in morajo imeti glasilo katoliške akcije za lavantinsko škofijo.

3. Vsi tisti, ki zaradi upravičljivih vzrokov ne morejo ob nedeljah k redni službi božji.

4. Vse družine, v katerih je kak bolnik, vsaj za ta čas, ko bolnik ne more hoditi k službi božji.

5. Vsi oni, ki se hočejo udeleževati vsakotedskega brezplačnega žrebanja za nagrado Spodnještajerske ljudske posojilnice v Mariboru.

6. Vsi oni, ki morajo imeti življensko nevarno delo, da v slučaju smrtne nesreče, ki žal nikdar ne počiva, dobi njihova družina izplačano podporo.

Kako naročite »Nedelje«?

Vzamete dopisnico in napišete naslov: Uprava »Nedelje«, Maribor, Koroska cesta 5. — Na drugo stran pa: Naročam »Nedeljo« za celo leto ali za pol leta, pošljite mi jo in položnico, da pošljem naročnino. Moj naslov je: . . .

Ali takole: Oglasite se pri domačem župnem uradu in tam jo potem dobivate vsake nedelje.

Ali takole: V vsakem kraju bo gotovo eden, ki bi »Nedeljo« razprodal. Recite mu, naj se prijavi upravi v Mariboru, kjer bo dobil vsa navodila. Zastonj mu tega ne bode treba delati. Potem pa bo lahko vsak pri njem »Nedeljo« kupoval.

Kaj pa stane »Nedelja«?

Tako po ceni lista res ne najdete kmalu! Za mesečno 2 Din, kar damo siromaku, dobite vsak teden list na 16 straneh z zanimivo in pestro vsebino. Najbolje store oni, ki plačajo celoletno naročnino 24 Din, ker potem nimajo več skrbi celo leto ne, da so deležni za varovanja, ki je namenjeno ki je namenjeno celoletnim naročnikom. Posamezna številka stane 1 Din.

Naj ni pri Vas nedelje brez »Nedelje«!

GOSPODARSTVO

Gospodarska obvestila.

Povišanje carine na kmetijske pridelke. Kmetijska kriza, ki je zavládala po svetu, je nastopila tudi v naši državi. Proti njej je vlada med drugimi ukrepi tudi posegla po zvišanju carin za kmetijske pridelke. Dejstvo je, da kljub veliki kmetijski proizvodnji še vedno veliko uvažamo: lansko leto smo uvozili koruze za 48 milijonov D, krompirja za 36, zelja za 2 milijona D. Da se tak uvoz prepreči, so zvišane uvozne varine na te predmete. Kar se pa tiče žita, pomenijo zvišane carine zaščito cen kmetijskih proizvodov in osamosvojitve domačega trga. Le pri tako visokih carinah je mogoče cene na domačem trgu dvigniti. Seveda je vprašanje, ali bo ta dvig prišel v korist producentom (kmetom), zakaj veliko blaga imajo v rokah trgovci, ki bi imeli največjo korist od povišanja cen. Tako so zvišane carine za pšenico in rž od 2.50 na 5 zlatih Din za 100 kg (torej znaša sedanja carina 55 par

na 1 kg, ker je treba pomnožiti zlate dinarje z 11). Carina za ječmen in oves se je zvišala od 1.50 na 3 zlate Din, za koruzo od 1.25 do 2.50, za zelje od 6 na 10, za česen in čebulo od 3.50 na 10, za krompir od 2 na 6, za fižol od 7.50 na 15, za grah od 10 na 20, za slanino in salo od 30 na 60, za mast pa od 60 na 120 zlatih dinarjev za 100 kg. Da se prepreči uvoz drv v obmejne kraje, je bila povišana tudi carina na uvoz drv za kubični meter od 0.25 na 0.50, za 100 kg pa od 0.05 na 0.10 zlatih Din. Izredne važnosti pa je določba v novih določbah k carinskemu zakonu, da je uvoz strojev- orodja- elektrotehničnih predmetov itd., če se ne izdelujejo v državi, prost carine. Ravno tako je carine prost uvoz materiala za izdelavo in popravilo strojev, razen če se izdeluje v v državi ta material. To je izredno važna določba za naše kmetijstvo, ki se bo sedaj veliko lažje moderniziralo in nabavilo potrebne stroje.

Laško. V torek dne 11. novembra je bil tukaj običajni Martinov sejm. Prignali so krog 500 glav goveje živine. Kupčij se je sklenilo zelo malo, prodane ni bilo niti 5 odstotkov živine, ker ni bilo kupcev. Kmetje so morali odgnati živino domov. Tudi so cene zelo padle; vse, kar mora kmet kupiti, pa je drago. Kava, sladkor, obutev, usnje, petrolej, vsi ti predmeti so obdržali svojo ceno, rabijo se pa tudi v kmetijski hiši. Našemu kmetiskemu stanu grozijo črni dnevi, ko bo zopet zapel boben po naših kmetijskih vaseh kot je pel pred 40 ali 60 leti. Hudo prizadenejo naše kmetstvo ljudstvo davčna bremena; že menda 30 let niso naši kmetje plačali davkov s tako veliko težavo kot letos. Edino, kar ima kmet letos prodati v našem kraju, je živina, katera pa nima kupcev tudi ne po nizki ceni. Priznani živinorejci so celo leto krmili vole zastonj, oziroma za izgubo. Ali ni obupno za nas kmete, ako niso slučajji, ampak redna prikazen, da smo spomladi kupili vole, celo leto jih krmili, sedaj pa namesto kakih 3000 Din prireje, pa 1000 do 2000 Din izgube!

*

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje:

V Kamnici pri vinogradu imam vrt za zelenjavo. Letošnjo jesen se je naselil v vrtu pod zemljo meni nepoznan škodljivec, ki je izpodjedel salato, peteršil, zelen in korenje. Pri salati in sploh pri omenjeni zelenjavi so bile korenine tako izpodjedene, da, ko je hotel izpuliti viničar zelen ali korenje, mu je ostalo le zelenje v roki, peresca od salate pa so sploh razpadla po tleh. Škodljivec pušča za seboj kot prst debele podzemeljske hodnike. Glodačina pa se ni pritaknil paprike, ne paradižnikov in ne ohrovtá. Treba je pripomniti, da omenjeni škodljivec ni bramor. Viničar pripoveduje, da je na vrtu večkrat naletel na močerade, ki so tjakaj pribežali iz gozda po deževju. Enkrat je videl, kako nekaj miglja pod zemljo, zamahnil je z motiko in ubil je navadnega močerada. Prosim za pojasnilo, za kakega vrtnega škodljivca gre v omenjenem slučaju in kako ga je mogoče uničiti ali pa vsaj pregnati.

Odgovor:

Ta škodljivec je voluhar. Voluhar spada med vrsto miši in je v resnici

največji škodljivec za vsak vrt. Popolnoma po nedolžnem pa ste vi, oziroma vaš viničar obsodili ubogega močera, kateri je žalobog plačal svoj poset v vašem vrtu celo z življenjem. Močera se hrani samo z deževnicami, mrčesi in gosenicami, nikdar pa ne s sočivjem in koreninami. Močera je celo koristna živalica. Nasprotno pa je voluhar. Voluhar je sive miši slične barve, samo da je malo močnejši in bolj okrogelj. Preživlja se samo s koreninami žlahtnega sočivja, stanuje pod zemljo v rovi, ki so popolnoma podobni krtovim rovom. Neizmerna škoda, katero napravlja s stalnim podjedanjem korenin, gre večkrat tudi na rovaš krt. Čudimo se, da niste tudi vi obsodili krt. Voluharja se preganja, oziroma uničuje na dva načina. Prvi način je namreč ta, da se njegov rov na enem in sicer kateremkoli mestu prekoplje in da se pred tistim rovom počaka na tega škodljivca z motiko, ali pa še bolje s puško. Kajti nekaj minut pozneje, ko bodete rov prekopali, bode voluhar takoj pritekel na dotično mesto in bo prekopani rov takoj zagrebel. Voluhar ne trpi v svojem podzemnem stanovanju nobenega prepaha. Seveda morate pri tem čakanju biti popolnoma mirni, da ga s svojo navzočnostjo ne prepodite! Čakati morate mirno, ko pa pride in ko bode videli premikati se prst, tedaj pa v omenjeno smer ustrelite in potem, ko bode izkopali prst, bode imeli pred seboj — mrtvega škodljivca.

Drugi način je pa sledeči: Kupite malo zastrupljene pšenice in nasujte jo z leseno žlico v njegovo luknjo. Te pšenice ne smete prijeti z roko, ker bi v tem slučaju imela pšenica duha po človeku in vaš škodljivec bi se je gotovo ne bi pritaknil, kajti njegov vonj, oziroma nos je zelo fin in nad vse občutljiv.

F. V. v V. h.

Vi vprašujete, če more kdo kot 27leten in poročen stopiti v trgovino kot učenec. Trgovski gremij je prošnjo zavrnil.

Odgovarjamo: Trgovski gremij je postopal pravilno, ker res noben trgovec ne sme sprejeti učenca, ki je nad 18 let star. Da ste poročeni, to ne igra nobene vloge. Pritožba je nemogoča, dokler so ti predpisi v veljavi.

S. H. v P. v. J.

Radi bi imeli prvovrstna sadna drevesca, pa ne veste, kam bi se pri tem obrnili.

Nam ni znano, kedo bi imel taka drevesca na razpolago. Za letos ste že itak malo prepozni. Ako bo kdo na to vprašanje poslal ponudbo, bomo objavili.

★

Inž. J. Teržan, Ruše:

Sadje.

Važnost pridelka lahko najbolj ocenimo, ako vzamemo v roke našo državno uvozno in izvozno statistiko.

Letos je za nekatere doline bilo sadje božji blagoslov. V Dravski banovini je gornja in spodnja Dravska dolina bila tako srečna, da je sadje letos obilno rodilo. Tekom meseca septembra se je razvila živahna trgovina s sadjem. Inozemski kupci, pred vsem iz Avstrije in Nemčije, so tekmovali v nakupu južnoštajerskega sadja.

V Vardarski banovini je Tetovska ja bolka ona, ki ima istotako svetovni glas in jo zelo iščejo.

Uporaba sadja se zadnja leta veča, pred vsem v severnih državah.

Uživanje sadja je za zdravje velikega pomena. Sadje ima pa še to prednost, da je po svojem sestavu prikladno, da se lahko uporabi prvič: za jelo kot namizno sadje, drugič: za marmelade in tretjič: za pijačo (sadjevec).

Nastane vprašanje: Se li izplača pri delovanje sadja? Odgovor na to je sledeči: Uporaba sadja je velika, kakovostno sadje lahko izvažamo. Toda še več! Naša uvezna statistika nam kaže, da smo mi leta 1929 uvozili mnogo sadja in sicer: 14.515 kg jabolk (ne v zabojih), 110.728 kg pa v zabojih, sku-

pno torej za 867.085 Din. Nadalje smo uvozili: hruške, breskve, višnje, češnje, orehe in drugo preko 3000.000 kg v vrednosti 4.000.000 Din, smokev za 1.151.299 kg v vrednosti 6.016.223 Din, ostalo sadje v vrednosti od 1.000.000 dinarjev.

V letu 1929 smo plačali inozemstvu za sadje okrog 12 milijonov dinarjev. To je naša dvojna škoda. Prva: izvozimo naš denar in obremenjujemo našo uvezno bilanco z izdatki, ki niso potrebni. Drugo: Odvzemamo našemu kmetu zaslužek. Vsled prikladnih podnebnih in talnih razmer je mnogo dolin v naši državi prikladnih za sadjarstvo. Glede kakovosti lahko tekmujejo z našim sadjem z vsemi sadjerodnimi deželami Evrope. Da ne omenjamo naše izredno ugodne prilike za sadjarstvo v Dravski banovini, v našem Primorju, v bregoviti Bosni in Šumadiji in deloma v dolinah Vardarske banovine!

Sadjarstvo je torej za one lege, kjer uspeva zares dobra kakovost, zlata jama. Omejiti se hočemo na sadjarstvo naše Slovenije. Po uradni statistiki imamo v Sloveniji okrog 5 in pol milijona sadnih dreves. Srednji letni pridelek, kadar so več ali manj dobre letine za sadje, znaša okrog 15.000 vagonov raznega sadja. Tri petinke pridelka porabimo sami doma, dve petinki pa prideta v poštev za izvoz.

Ako računamo, da v dobri letini, kot je bila letos v Dravski dolini, pri ceni od povprečno 3 Din za 1 kg in pri pridelku od 150 kg od 1 drevesa dobimo izkupiček od 1 drevesa 450 Din in da niso bili redki slučajji, da je eno drevo dalo do 1000 Din in še več, nam vse to jasno govori o dobičkanosti sadjarstva.

Ako računamo najnižje, lahko vzamemo povprečni pridelek od 1 ha sadonosnika s 5000 do 6000 kg. Po ceni od 3 Din za 1 kg dobimo pridelek od 15.000 do 18.000 Din na 1 ha. To pomeni, da se sadjarstvo danes najbolj izplača. V Sloveniji imamo okrog 16.800 ha sadonosnikov, 16.800 × 18.000 Din

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

»To sodbo,« je končal Dr. Schrott, »je Njegovo Veličanstvo dne 25. novembra potrdilo v polnem obsegu, deželni stanovi pa so vas, gospod grof, in vašega sina izbrisali iz seznama štajerskih plemenitašev za vse večne čase.«

Po teh besedah Dr. Schrotta je nastala grobna tišina.

Nesrečni obsojenec je začel ihteti in skoro na glas jokati.

»Gorje,« je vzkliknil, komaj se držeč po koncu, »prosim premilostljivega gospoda za pet ran božjih, da mi podaljša življenje!«

Po teh besedah se je zgrudil kakor nezavesten na tla.

Ko se je zopet zavedel, je stal jezuit o. Saegl poleg njega ter ga tolažil.

Zdajci je vstopil grof Brenner. Tudi tega hladnega in trdosrčnega moža je pretresel ta mučni prizor.

49

»Pomirite se, grof Tatenbah,« reče s tolažilnim glasom, »cesarski komisar pl. Lilienberg, ki je prinesel to žalostno poročilo, vas obvešča, da je še čas, da spišete prošnjo na tajni svet za pomilostitev, četudi je le malo upanja.«

»Kaj, pl. Lilienberg,« vpraša začudeno grof Tatenbah ter se počasi dvigne, »on, ki je bil moj najboljši prijatelj ter se je za me potegnil pri cesarju, kadar je bilo treba, on mi je prinesel smrtno obsodbo?«

»On stoji zunaj pred celico,« reče grajski stotnik, »govorite z njim, če hočete zvedeti, kako se je zgodilo, da se je vaša zadeva na Dunaju tako nepričakovano obrnila v vašo nesrečo.«

»Ne, ne,« izjavi grof Tatenbah, »nočem ga videti. On je nekaj bil moj prijatelj, sedaj pa je moj sovražnik, ki je prišel me mučiti ter mi naznanjat smrtno obsodbo.«

»Dobro,« reče grajski stotnik z navadnim hladnim glasom, »sedaj ne morem nič drugega, nego da vas, grof Tatenbah, spremim s Schlossberga na rotovž, kjer vas moram izročiti mestnemu sodniku Petru Volku.«

»Kaj,« se zdrzne grof Tatenbah, »k temu možu, ki je poosebljena postava in strogost in ki mi je vedno bil oster nasprotnik!«

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskavice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Cekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 2113

= 302,400.000, kar pomeni, da letni pridelek sadja v Sloveniji predstavlja vrednost od 300 milijonov dinarjev. — Tako narodno premoženje je pač vredno, da mu posvetimo največjo skrb.

Najnужnejše bi bilo:

1. Umnejša oskrba sadovnjakov, ki jih že imamo. Kajti zasaditi nove sadovnjake, traja precej časa in stane precej denarja.

2. Izboljšati dosedANJI pridelek, s katerim bomo lahko konkurirali na svetovnem trgu. To je mogoče: prvo s pravilnim zatiranjem bolezní in škodljivcev, drugo s pametnim gnojenjem in obdelovanjem sadonosnikov.

Sedaj v jeseni moramo okrog sadnega drevja prekopati zemljo v obliki kolobarja. Sadno drevje črpa s svojimi tankimi koreninami dlačicami hrano vsepovsod. Zato ni priporočljivo gnojiti samo ozek pas okrog drevesa pod drevesno krono, temveč gnojiti moramo čim širji kolobar, ki naj sega vsaj še polovico preko zunanjega obsega drevesne krone.

Ako se sadjar noče odločiti, da bi svoj sadonosnik kolobarsko prekopal, ker mu je žal ruše, potem mora svoj sadonosnik dobro pobranati. Brana pa naj v isto, nasprotno smer in povprek, tako da bo vsak del sadonosnika pobranan trikrat v treh nasprotnih smereh. To je zelo važno, da se ruša razreže, omogoči pristop zraka in vlage, in zemljo oživi.

Zelo važno pa je, da zemlji vrnemo čisto hrano, ki so jo korenine vsrkale v sebe, odpeljale jo v listje, ki je vstvarila organsko snov in ki se je potem nagomilila v sadju. To rudninsko hrano lahko vrnemo zemlji s 5 kg Nitrofoskala-Ruše, ki vsebuje: dušik, fosforo kislino, kalij in apno v razmerju 6:8:8:33. Gnojenje izvršimo ali v jeseni ali pa zgodaj spomladi.

Nadaljini ukrepi za povzdigo sadjarstva bi bili sledeči: Izpopolniti sortiment in drevesničarstvo; urediti moramo vzorne nasade za razkazovanje; pouk o umnem oskrbovanju dreves; gnojenju, zatiranju škodljivcev; pouk

o spravljajanju; zadružna prodaja in standardizacija našega sadja, ker samo na ta način bomo lahko obdržali trajno inozemski trg.

Dobre cene sadja so najboljša spodbuda kmetovalcem. Skrbeti moramo, da se od katere bode strani ne unese nesolidno početje v sadjarstvo in trgovino, kajti v tem trenutku smo zgubili svetovni trg. Zadružništvo bi na tem polju največ naredilo v obojestransko zadovoljstvo producenta in konsumenta.

*

Pokončavanje škodljivcev na sadnem drevju.

Naraščajoče nastopanje škodljivcev na našem sadnem drevju sili kmetovalca in sadjerejca k energičnim ukrepom za zatiranje in pokončavanje teh največjih sovražnikov naših sadonosnikov. Na razpolago nam je danes že cela vrsta izbornih in preizkušenih sredstev, žal pa se je baš tej panogi posvečalo s strani sadjerejcev in kmetovalcev premalo pazljivosti in vztrajnosti.

Najvažnejše sredstvo za pokončavanje škodljivcev je in ostane danes že v vseh državah vpeljani pas za lovljenje škodljivcev »Rekord«. Ti pasovi, napravljeni iz specialnega pergamentnega papirja ter že namazani z lepilom »Rekord«, kateremu je pridejano specifično sredstvo vonja, imajo lastnost, da pritegnejo nase vse vrste raznih škodljivcev našega sadnega drevja, ki potem brezizjemno obtičijo na pasu. Življenska doba pasu traja preko zime pet mesecev ter kljubuje vsem vremenskim neprilikam. Oprema drevja s pasovi se vrši preko zime, torej v času, ko ima kmetovalec za to delo največ časa na razpolago, od oktobra do konca decembra in sicer v tem času proti nevarnemu mrzlikarju.

Samica mrzlikarja leže v vršičkih sadnega drevja 200 do 300 jajčic. Na dotičnem sadnem drevesu bi torej v

spomladi do 30.000 mrzlikarjev opravilo svoje pogubonosno uničevanje. Pas za lovljenje Vam prepreči to uničevanje, ker mrzlikarja brez izjeme pritegne.

Od spomladi pa do jeseni služi pas lovljenju vseh ostalih škodljivcev, cvetoderov, raznih gosenic in sploh vseh škodljivcev, ki na pomlad prilezejo iz zemlje na drevo.

Poleg pasov za lovljenje pa je vse, kakor potrebno, da baš v zimskem času, oziroma v pozni jeseni posvetimo največ pazljivosti drevju samemu. — Sadno drevje se nahaja od pozne jeseni do zgodnje pomladi v takozvanem sočnem miru, vsled česar je mogoče uporabljati močnejša in učinkovitejša sredstva, ki ne škodujejo drevesu in ga ne ožgejo. Obrezovanje, izčiščenje gostosti, oskubljenje luščice se skorje. Slednje se mora vsekakor vršiti na ta način, da razprostrimo pod drevo rjuhe ter nato vse odpadke zažgemo. Baš cvetoder prezimuje pod skorjo, vsled česar je treba absolutno paziti, da se pri čiščenju skorje odpadki zažgejo.

O sredstvih za škropljenje sadnega drevja v zimskem času ter sploh o uporabi istih v zimskem in poletnem času spregovorimo prihodnjič. J. V.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 22. novembra so pripeljali špeharji na 70 vozov 190 komadov zaklanih svinj, kmetje 36 voz krompirja, 4 čebule, 20 zelja, 14 sena, 8 otave in 2 slame. Svinjsko meso je bilo po 15 do 28 Din, špeh 17 do 20, krompir 0.75 do 1.50, čebula 2.50, zelje 0.50 do 1, seno 70 do 90, otava 70 do 85, slama 50 do 60, Pšenica 2.25, ječmen 1.75, oves 1.50, koruza 1.75 do 2 Din, ajda 1.50, ajdovo pšeno 5, proso 2.50, fižol 2.50 do 3, kokoš 30—40, piščanci 30—70, raca 40—45, gos 60—80, puran 50—110, divji zajec 20—50, domači zajec 8—40, kostanj 2.50—3 D, pečeni kostanj 6, česen 16, kisló zelje 4, repa 2, gobe 1, jabolka 2—3, hruške 8—10, suhe slive 10—12, mleko 2—3, smetana 12—14, surovo maslo 36, med 15—18.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejm dne 21. novembra 1930 se je pripeljalo

Vsak mesec

Din 13-

bo plačal vsak kdor hoče brati zanimive spise

KARL MAYA

ki bodo za jesen in zimo izhajali vsak mesec en velezanimiv zvezek

po Din 13-

Naročajte

v Tiskarni sv. Cirila, Maribor, Koreška 5

Rektor Sikuten je stopil k nesrečnežu ter ga tolažil:

»Vdajte se v to, kar se ne da odvrniti, gospod grof. Kar je mogoče, se itak dela za vas.«

Pater Sikuten je nato prosil grofa Brennerja, naj se spravi jetnika po tajnem hodniku v mesto, da ne bi ljudje leteli skupaj ter zasramovali nesrečneža.

Medtem se je grof Tatenbah zrušil, obnemogel od duševnih bolečin, na postelj. Grajski stotnik namigne jetničarju Vamprehtu, ki je s pomočjo dveh vojakov prijel grofa in ga nesel dol po stopnicah.

Hitro so pripravili voz ter so vanj posadili grofa Tatenbaha. Oba jezuita sta sedla poleg njega, Jurij Vampreht pa je zavzel svoje mesto za njim.

Medtem se je raznesla vest o obsodbi grofa Tatenbaha po mestu. Ljudje so se začeli zbirati, da bi videli nesrečneža, veliko jih je čakalo pri spodnjih vratih Schlossberga.

Ko je grof Tatenbah zapazil te ljudi, je zaprošil:

»Ugasite vendar luč! Oh, zakaj me ni mati kot otroka v kopeli utopila, bi vsaj Tatenbahovo rodovino ne zadela taka sramota!«

Teh besed ni nikdo slišal vsled ropotanja voza, ki je drdral proti glavnemu trgu in rotovžu. Tam je že čakal na obsojenca mestni sodnik Peter Volk ter ga je v smislu danega povelja dal odvesti v določeno celico.

XXVII.

Slovo od sveta.

Žalosti se znébi
Predno dan ugasne,
Al' spomin ohrani
Na trenutke jasne.
Jenko.

Odbila je enajsta ura dopoldne. Na mestnem rotovžu v Gradcu je sedel v celici na smrt obsojenih kot najrevnejši berač, obsojen in zapisan smrti, bivši cesarski svetnik, komornik in podpredsednik deželnihi stanov, lastnik graščin Konjice, Statenberg, Podčetrtek, Trebnik, Račje, Galhofen pri Slovenjegradu, Hebenstreit, Golič, Niederpamb ter več posestev v Šleziji, ki je mogel postaviti v nekaj dneh 5000 mož na bojno polje. Sedel je v obupu ter premišljeval svojo ža-

255 svinj, 2 ovci in 2 koze. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari eden po 90 do 100 Din, 7—9 tednov stari 150 do 200 D, 3—4 mesece stari 250 do 350 Din, 5—7 mesecev stari 400 do 450 Din, 8—10 mesecev stari 550 do 650 Din, 1 leto stari 800 do 1200 Din, 1 kg žive teže 10 do 13 Din, 1 kg mrtve teže 14 do 15 Din. Prodalo se je 190 komadov.

NAŠA DRUŠTVA

Marenberg. Ker je nas letos zgodaj obiskal sneg, ki je napravil prav občutno škodo na šadnem drevju, si je tukajšnje Prosvetno društvo tudi zgodaj priskrbelo dovolj lepega čtiva za dolge zimske večere ter vabi mlado in staro, da pridno sega po novih knjigah, ki se dobijo vsako nedeljo po službi božji v novi mežnariji proti majhnemu odplačilu na posojlo. Kdor si hoče kaj denarja prištediti, povrhu pa se še kaj naučiti za življenje ter oplemeniti svoje srce, bo se rad odzval temu vabilu in bo, namesto da bi ob nedeljah pohajkoval ter po krčmah zapravljal denar, se rajši vsedel k dobremu prijatelju, k lepi in poučni knjigi ter iz nje črpal življenjsko modrost in zabavo. Namesto da bi šla naša dekleta na ples in potem s pokvarjenim srcem domu, so rajše nastopile na odru in v veliko veselje občinstva uprizorila igro »Dve materi«, za kar jim gre najlepša zahvala, pa tudi prošnja, da nam še večkrat postrežejo s slično zabavo.

Medvece pri Pragerskem. Dne 16. in 17. t. m. je predvajal neki mož iz Skorbe za Dravo na ročni aparat zanimiv francoski film »Mala spletakarica« in drug film iz Bosne. Soba je dala na razpolago posestnica Mima Sagan. Predstave, katere so bile lepo izvedene brez nikakega nedostanka pri aparatu, so bile obiskane v lepem številu, posebno veliko je bilo otrok. Ali ima naše kmečko ljudstvo razumevanje za takšne predstave? Ali si res želi samo šaljivih prizorov in burk, kakor to govorijo nekateri, ki ne poznajo kmečke duše? Pri nas se je pokazalo, da tudi kmečko ljudstvo ljubi resne predstave, razume njih vsebino, s pozornostjo sledi dejanju in na obrazih se pozna njih notranje čustvo in sodelovanje z duhom. V teh uricah pozabijo malo na vsakdanje skrbi in delo in se zamislijo v predstavo. Zakaj? Zato ker dostikrat predstavlja njih življenje in jim daje pravih vzgledov. Ker tukaj nimamo nikakih

koristnih društev za mladino, kjer bi se sestojali, si mnogi fantje in tudi dekleta iščejo družbe po gostilnah in celo do 12. ure ponoči, kar je gotovo nelepo. Mladina, brigaj se bolj za izobrazbo!

Sv. Benedikt v Slov. gor. Dramatični odsek Prosvetnega društva ponovi v nedeljo dne 30. novembra, popoldne po večernicah v Društvenem domu Meškovo tridejansko igro »Na smrt obsojeni.« Obenem bo tudi proslava državnega praznika. Vabljeni ste domačini kakor tudi tujci! S polnoštevilno udeležbo boste najlepše pokazali, da znate ceniti trud in žrtve naše idealne mladine, ki se zbira pod okriljem Prosvetnega društva.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Precej dolgo je bil v naši društveni dvorani mir. Mogoče se je že komu vrnila misel, da bo vse zaspalo. A temu ni tako! Prej je bila tombola, zadnji čas pa jesensko delo, ki nas je zadrževalo, da se nismo imeli časa pripravljati za igre; bomo pa zato v zimskem času skušali zamujeno nadomestiti. — Prihodnjo nedeljo dne 30. novembra popoldne po večernicah priredi domače Katoliško izobraževalno društvo krasno štiridejansko z moškimi vlogami: »Ljubezen zmaguje.« Posebno zadnje dejanje te igre je tako lepo in ganljivo, da si je že radi tega vredno ogledati to igro. Pridite k predstavi v velikem številu domačini kakor tudi sosedi! Na svidenje!

Št. Ilj pri Velenju. Naše Prosvetno društvo je dne 9. novembra priredilo prvo predstavo v novi dvorani. Kako veliko je bilo zanimanje za to prireditev, je pokazala obilna udeležba. Brez vsake reklame, brez plakatov je samo na enkratno prijavo v »Slov. Gospodarju« prihitela množica domačinov in sosedov. Igra »Sinovo maščevanje«, ki smo jo videli, ni lahka igra — ne zahteva na odru velikih priprav, odlikuje se pa po lepi vsebini in učinkuje vzgojno kakor le malokatera, ki gre preko desek podeželskih odrov. Želeli bi, da nam slovenski pisatelji napišejo kaj podobnih iger, da bo sčasoma med našim ljudstvom izginilo napačno mnenje, kakor da bi bili društveni odri samo za prazne burke, kakoršnih smo vajeni na gostijah. Žalibog

Družinska pratika za leto 1931

s podobo Svete družine že dobite vsepovsod. Segajte pridno po njej, ker je res nekaj pravi praktičnega. 1350

nam lepih vzgojnih iger zelo primanjkuje. Igralci so se resno potrudili, da so se uživali v svoje vloge, zato je šla igra gladko in gledalci niso štedili z odobravanjem. Pevci iz Št. Andraža pa so zapeli nekaj lepih pesmi in imeli smo tako zopet priliko občudovati vzorno izšolan pevski zbor. Kakor čujemo, se bo igra ob priliki ponovila.

Nazarje. Tukajšnje prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 30. t. m. točno ob treh popoldne v Društvenem domu Finžgarjevo dramo »Naša kri«. Igra je lepa. Vloge so v prvovrstnih rokah, vsi prijatelji prosvete uljudno vabljeni!

Podčetrtek. Tukajšnje izobraževalno društvo, deklški odsek, je priredilo v nedeljo dne 16. novembra lepo predstavo od Silvina Sardenka »Skrivna zaroka«. Moramo reči, da so vsa dekleta lepo pogodile svoje vloge in so se lepo naučile, zlasti še, če pomislimo, da so vse zaposlene v dnevnem delu in da je malo časa za vaje. Ta dekleta pristopajo tudi mesečno k obhajilni mizi, kar je najboljša podlaga prave izobrazbe. Za Štefanovo pa pripravljajo naši vrli fantje nekaj imenitnega, na kar se že veselimo. Na svidenje! — Dne 17. t. m. smo spremili k zadnjemu počitku dobrega, mirnega krščanskega moža in farana Jožefa Sajko. Pokojni je bil dober oče in zakonski mož in je bil večletni naročnik »Slov. Gospodarja«. Naj počiva v miru! Ostalim pa naše sožalje!

Knjige.

Koledar Kmetijske zveze v Mariboru l. 1931 ima sledečo vsebino: Koledar. Poštne pristojbine. Pristojbine in takse. Kraljeva banska uprava dravske banovine v Ljubljani. Mere. Davki. Vinogradniška pravila. Kam spada kmetijski denar. Amortizacija dolgov ali odplačilo dolgov v enakih obrokih. Kmetje, pazite, kako se zavarujete proti požaru. O zavarovanju poljedelskih delavcev. Na vsako večje posestvo mal čebelnjak. Boj sadnim zajedalcem. Kmetijski gozd. Razpredelnice, s kojimi se zamore na podlagi dolžine in srednjega premera debel določiti vsebina debel in parobkov (hlodov). Tabela za preračunavanje oralov in kvadratnih sežnjev v ha, are in kv. m. Kako se izračuna kubična mera debel ali klad. Uporaba umetnih gnojil v poljedelstvu. Brez gnoja ni pridelka. Fantovsko ogledalo. Kmet in tisk. »Naš Dom«. Kmetijsko knjigovodstvo. Prejemki in izdatki. Zapisnik delavcev in njih plače. Zapisnik plače v blagu in

lostno usodo, ki jo je sam zakrivil s svojo omahljivostjo, lahkomišelnostjo in s svojim častihlepjem. Ko je gledal nazaj v svoje življenje, si je moral priznati, da kot oče ni spolnil svojih dolžnosti, da je varal svoje tovariše in dal svojim sovražnikom vsled svoje neodločnosti orožje v roke.

Bilo je izgubljeno življenje in moral ga je obžalovati.

Ko je bil priveden na rotovž, je takoj spisal prošnjo na cesarja, v kateri je prosil, da bi se spremenila smrtna kazen v dosmrtno ječo.

Ali bo ta prošnja imela kakšen uspeh? Ko se mudi v teh mislih, zarožljajo ključi v vratih in v celico stopi Krištof Abele pl. Lilienberg, nekdanji njegov prijatelj, ž njim grof Herberstein in Kellersperg, nazadnje mestni sodnik Peter Volk.

Tatenbah je povesil oči, ker ni mogel pogledati v obraz prevaranemu prijatelju.

Lilienberg je stal strog in resen pred njim kakor sodnik, ki je pripravljen, vsak hip zlomiti palico nad zločincem. Čez nekaj časa reče:

»Grof Tatenbah, nikdar ne bi bil mislil, da bom moral možu, ki sem ga v življenju spoštoval, prinesiti smrtno naznanilo. Ker pa moram izpol-

niti to žalostno dolžnost, mi je tudi treba vam sporočiti, da ni upanja na vašo pomilostitev.«

»Torej moram umreti,« zastoče nesrečnež, »ne, ne, jaz ne morem, jaz nočem umreti! Imejte usmiljenje z menoj ter me rešite! Ali me niste takrat, ko sem vas rešil smrti, zagotovili, da morem računati na vas kot prijatelja pri vsaki priliki, zlasti v nevarnosti in stiski?«

Lilienberg zmaje z glavo ter reče:

»Nesrečnež, saj vas vendar nisem jaz obsodil, ampak postava, ki se ne da upogniti. Četudi bi pozabil na to, kako ste me prevarili, ter bi se potegnil za vas, bi to bilo zaman. Tu ne pomaga nobena prijateljeva beseda ne posredovanje, cesar je odločil in ne prekličte svoje besede. Da je prišlo tako daleč, je vaša krivda. Odločilni sta bili vaši dve pismi, ki so jih dobili pri Rudolfiju. Ako bi teh pisem ne bili pisali, bi bili danes svobodni mož.«

»Gorje meni, usoda me preganja,« vzdihne Tatenbah, »če pa že moram umreti, bi vendar prosil, naj me ne usmrtijo z mečem, marveč mi odprejo žile v kopeli.«

»Grof Tatenbah,« reče hladno in odločno Lilienberg, »vi boste, tako se glasi cesarjevo povelje, usmrčeni 1. decembra z odsekanjem glave.

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila
v Mariboru, Koroška c. 5

delu. Zapisnik živalskega prirastka. Koledar brejosti. Koliko časa traja pojatev pri domačih živalih. Razmerje med živo težo in težo zaklane živine. Pri zaklani živini dobimo v odstotkih k živi teži. Sejmi. — Cena koledarja s poštnino vred 11 Din. — Zahtevajte koledar pri načelniku ali tajniku vaše krajevske Kmetijske zveze. — Kmetiska zveza v Mariboru.

Za Božič priporočamo mešanim zborom zbirko starejših božičnih pesmi, izdanih lanske leto pod naslovom: »Rajske strune zadonite!« Zbral in založil jih je V. Čadež, župnik v Mekinjah pri Kamniku. Vse te pesmi, ki so bile skoro docela pozabljene, so dostopne vsakemu zboru; iz njih veje oni prijetni božični duh, kot smo ga vajeni pri znanih Riharjevih in drugih starih božičnih pesmih. Partitura stane 20 Din, glasovi (moški in ženski skupaj) so po 5 Din. Naroča se v knjigarini sv. Cirila v Mariboru, v Slomškovi zadrugi v Celju in pri založniku.

DOPISTI

St. Peter pri Mariboru. Občni zbor prosvetnega društva »Skala«, združen s predavanjem je dobro uspel. V novi odbor se je pritegnilo nekaj mlajših moči. — Knjige Družbe sv. Mohorja so dospele ter se dobijo v župnijski pisarni. Pridite po nje ter ob tej priliki plačajte naročnino za drugo leto! — Nedeljska številka »Slovenca« se razprodaja pri cerkvi in sicer po rani in pozni službi božji. Posamezna številka stane 2 Din. Šentpeterčani, segajte pridno po dobrem berilu!

St. Peter pri Mariboru. V Metavi je pretečeno sredo umrl nenadne smrti — smrt ga je pobrala pri delu — Kaučič Anton, star 63 let. Rajni je bil skrbni gospodar, ki si je s pridnostjo in marljivostjo pripravil obširno kmetijo. Pokopan je bil v soboto. Na njegovi sedmini se je nabralo za dijaško semenišče v Mariboru 260 Din — Mesto člana v občinskem odboru je odložil valed boleznj Knuplež Ivan iz Vodol. Imenovani je ves čas od prvih volitev po preobratu pripadal občinskemu odboru ter je zadnja leta zavzemal mesto prvega občinskega svetovalca in se je ves čas pridno udeleževal pri delu za napredek občine, dokler mu bolezen ni zabranila nadaljnega dela.

Iz Slovenskih goric. Najprej so prihajali posamič ali pa po dva, trije, otovorjeni s težkimi balami štof, kamgarnov, ševijotov in ne vem še s kakšnim blagom, za moške in

ženske. Na vsakem sejmu si jih mogel videti, kako so metali ljudem blago za cele »ancuge« kar v lice; češ, norc, ali ne vidiš, da je napol za šenk, in delali so sijajne kšefte. In letos lazijo čez vse grabe in vrhe in nobena kočica ni več varna pred njimi. Tam sem od nekoč iz one kulturno in gospodarsko zane-marjene dežele prihajajo dan na dan z vsem mogočim. Zavohali so ti razni podjetni pa delomrznji mladi in starci, da je prišlo med nas nekaj jabolčnih jurčkov; in zdaj si kar kljuko ponujajo vsi mogoči krošnjariji, bogve odkod, pa ti ponujajo blago bogve kakšnega izvora in dvomljive kakovosti: štofe za suknje ali cele obleke, drugi zimske copate, tretji pa se priplazi pri stranskih vratih kar v kuhinjo z emajliranimi piskri in ponvami, češ: »gospa, gospodična«, če pa ne gre zlepa, pa kar na debelo: »Bog te je stvoril« in čedalje bolj surovo in nadležno. Na cesti te na vsak korak srečujejo in nadlegujejo krošnjariji z žnoricami, noži, škarjami, britvami, orgljicami in sto in sto drugimi drobnarijami. Takšno je nekako zadnje tri mesece po jabolčnih krajih v Slovenskih goricah. No, da se vidi, kako sijajno uspeva kšeft, se jih kar po osem teh krošnjarijev, natovorjenih s težkimi balami, privozi s prav čednim luksu avtom, potem pa peški v hribe in grabe, od koč do koč. Pa je eden le prenašlo izmaknil nekemu jabolčnemu magnatu tri jurčke izpod palca, pustil svojo balo na mizi in z jurčki odkuril. Ker pa se je čutil kupec pri tej nagli kupčiji prikrajšanega, so za celo zadevo zvedeli orožniki. In čez par dni, ko so krošnjariji hoteli s polnimi mošnjami in neprodanimi balami na čednem avtomobilu zapustiti naše vrhe in grabe, polja in travnike, je prisedel na avto tudi oborožen orožnik, ki je šoferju naročeval, kod in kam, da vseh osem spravita srečno v preiskovalni zapor tam nekje v mestu Ptuj. Dokumente baje nameravajo gospodje v Ptuj tem krošnjarijem natančneje pregledati. Dobro bi bilo tudi zvedeti, odkod prinašajo blago.

Sv. Barbara v Slov. gor. V smislu ministrske naredbe se izplača Julijani Serdinšek nagrada v znesku 400 dinarjev, ker je v lastni smrtni nevarnosti dne 8. marca t. l. rešila iz narasle Drave učenko Marijo Rodošek iz St. Petra pri Mariboru. Enaka nagrada se izplača tudi Ani Serdinšek, ki je končno obe zgoraj omenjeni osebi potegnili na breg. Požrtvovalnima in junaškima ženama toplo čestitamo!

M. Barbara pri Mariboru. V sredo dne 19 t. m. zjutraj je zapel pri nas farni zvon, oznanjujoč faranom, da je mirno v Gospodu za-

spal njegov boter Janez Krajnc, po domače Kolarjev Anzek, posestnik v Zgornji Koreni. Nad eno leto ga je mučila vodenika; 72 let star, je voljno prenašal hudo bolezen, bil je večkrat spreviden s sv. zakramenti. Bil je 25 let cerkveni ključar pri farni cerkvi ter je z veseljem opravljal to službo, bil je tudi več let občinski svetovalec in odbornik. Vsa leta, kar je gospodaril na svojem posestvu, je bil vedno naročnik »Slovenskega Gospodarja« in drugih krščanskih listov. Skazal se je kot večkratni dobrotnik naši farni cerkvi; prav posebno ko smo si naročili nove zvonove, je bil prvi, ki je daroval veliko syoto ter tudi bil boter zvonu. Gostoljubnost je zmiraj izkazoval revežem ter bil oče ubogih, vsak siromak je bil pogoščen, kateri je prišel k njegovi hiši; to se je tudi pokazalo pri pogrebu, ko so ga tudi reveži spremljali k zadnjemu počitku. Rad je zahajal v domačo farno cerkev, bil je vseskozi veren krščanski mož, kakor jih je žal vedno manj med nami. Kako je bil pri ljudstvu priljubljen, je pokazal v petek njegov pogreb, ko so ga na zadnji poti spremljali poleg sorodnikov, njegovi prijatelji in znanci in dva gospoda duhovnika. Domači pevci so zapeli žalostinke na domu in na pokopališču. Domači gospod župnik je pri odprtem grobu spregovoril še njemu v slovo in zahvalo za njegova dobra dela. Bog mu daj večni mir!

Sv. Bolek v Slov. gor. Zaslutili smo preteklo sredo, da se plazi po Trnovcih blede smrt in nismo se zmotili. Še isti dan zvečer v polmraku je najprej samo veliki, potem pa še zraven manjša dva, so vsi trije naši železni razglasili po župniji žalostno novico, da je umrl mož. Tam poleti se nam je zdelo, da bo Kūharov Juž le še ostal, pa zdravniška veda ni mogla drugega, ko možu samo za par mesecev življenje podaljšati. Sicer je Jožef Vršič, po domače Kūhar, že doživel 73. leto, pa, ker prej nikoli ni bolehal, smo mu še obetali kakšnih 10, ker je pri nas splošna starostna meja pri 80 in čez, pa je žalibog podlegel svoji tri četrt leta dolgi bolezni. Ker ni bil sebičen človek, je rajnega Juža vse rado imelo, in cela župnija žaluje za vrlim cerkvenim ključarjem!

Sv. Bolek v Slov. gor. Kar tri neveste naenkrat. Nedelkova Tunika gre v Gočovo za gospodinjko k Bolkanovim; Potrč Katika v Sovjaku pa bo dobila za pomoč Janeza Štebha iz Dragoviča; Pukšičeva (Kolarova) Micka iz Črmlenšaka pa bo odšla v Levajnce k Pihlerjevim. Ker so bile vse tri zelo spoštovana dekleta, smemo upati, da bodo tudi

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge poučne verske članke, razen tega pa resničen dogodilaj iz misijonov »Mladostni navihane« — postane redovnik — in mične zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškova trg 20.

Če se hočete pripraviti na pot na oni svet, je dobro, če pa ne, je to vaša stvar, smrtna kazen se kljub temu izvrši. Imate še dovolj časa za to. Zdaj pa z Bogom! Naj vam bo odpuščeno, ker ste me varali, ko sem vas smatral za zvestega služabnika cesarja, pa ste bili veleizdajalec. Bog naj vas milo sodi!»

Gospod Lilienberg se je hotel odstraniti, nesrečni grof pa ga je zadržal.

»Torej ni rešitve, niti usmiljenja,« vzklikne, »ali nisem dosti dolgo trpel na Schlossbergu v ozki celici? Ali nima cesar nobene milosti za ske-sanega, ponižanega in tudi kaznovanega podanika?«

Tako je tožil nesrečnež.

Lilienberg mu je mirno odvrnil:

»Nikdar si ne bi bil mislil, da se bomo vi, grof Tatenbah, častivredni mestni sodnik in jaz sestali v tej sobici na rotovžu ter da bom jaz imel težko dolžnost, sporočiti vam smrtno obsodbo. Ker pa se nič na svetu ne zgodi, česar Bog noče ali ne pripusti, vdajte se v božjo voljo. Zatorej bodite pogumni kot mož in kristjan, ki ve, kaj in kako je umreti.«

»Da,« poseže vmes Peter Volk, »če ste, gospod grof, ravnali v življenju včasih nemožato, na-

stopite sedaj v smrti možato in ponosno. Pokažite, da ste kristjan, ki mirno gleda usodi v oči, ker ve, da se ne da nič spremeniti.«

Tudi duhovnik mu je prigovarjal v tem smislu.

Nato se dvigne grof Tatenbah ter reče mirno:

»Če torej moram umreti, naj bo. Prej se hočem spraviti z Bogom.«

»In Bog vas bo milostno sprejel,« reče Abele, »glejte, tudi vaš strogi, a pravični vladar hoče milostno z vami ravnati ter bo dal opraviti za mir vaše duše 2000 svetih maš.«

Tatenbah se je vdano in srčno zahvalil za to milost. Ko so navzoči videli, da se je nesrečnež potolažil, so zapustili tiho celico. Pri obsojencu je samo ostal duhovnik, ki mu je govoril besedo tolažbe, ga bodril k zaupanju v Boga ter ga spovedal.

Prišel je popoldan in z njim najbridkejša ura v življenju nesrečnega jetnika.

Odprla so se vrata, vstopil je jetničar Jurij Vamprecht, za njim Tatenbahov strežnik Tarrody, ki je vodil za roko dvanaistletnega grofovega sina Antona.

kot žene in gospodinje v srečo in zadovoljnost svojim izvoljencem.

Sv. Urban pri Ptuj. Pri nas smo imeli dva vesela dogodka. Dne 9. novembra je bila blagoslovljena kapela v čast Brezmadežne v Gornjem Velovlaku. Vrla družina Vrtičeva je postavila ta spomenik Mariji v čast in sebi v bodrilo in zveličanje. Dne 16. novembra pa smo blagoslovili kapelo v čast Brezmadežni pri cerkvenem ključarju Francu Belec v Podberšaku. Ta vnama naših krščanskih gospodarjev bo gotovo tudi našo mladino vnela za čast Marije in jo spodbudila, da bo številneje vstopala v Marijino družbo. Da bi se ta blagi namen dosegel, so gostje v Belečevi hiši darovali za Dijaško semenišče in bogoslovnico 250 Din.

Velika Nedelja. Pred kratkim so našega g. kaplana obiskali tatovi, in sicer pri belem dnevu. Odnegli so mu iz kaplanije dva talarja, eno uro budilko in eno posteljno pregrinjalo. Ura je bila za tatove usodna, ker jih je izdala. Ura je bila namreč navita na pol pet zjutraj, a se ni sprožila. Ob pol petih popoldan pa vozi ravno vlak od nas. Dve ženski, kateri sta ravno navedene reči ukradli, sta pa čakali na vlak. Imeli sta s seboj veliko culo. Slučaj je nanesel, da se je orožnik, kateri je bil že o tatvini obveščen, tudi mislil peljati z istim vlakom in je tudi čakal na vlak. Naenkrat zasliši, da v culi nekaj zvoní. Seveda, kdo bi se ustavljal orožnikovi radovednosti. Morali sta culo odvezati in na svetlo so prišle vse ukradene reči! — Pravijo, da je šmarnica škodljiva, kar bo najbrž tudi res. Pri nas pa še vse drugo pijemo. Ni še dolgo od tega, kar je eden izpil kupico esenca, pa ga ni vzelo. Na Martinovo pa je eden v Ormožu lizol pil, pa ga tudi ni vzelo, ker mu je zdravnik hitro izpral želodec. Pa naj še kdo pravi, da nimamo dobrih želodcev!

Središče ob Dravi. Trikrat so peli pretečeni teden zvonovi smrtno pesem, trije grobovi so zopet zagrnili svoje žrtve. Komaj smo prišli od groba Ivana Bratuša, je začela umirati 80letna Marija Novak. Posebno sočutje je pa vzbudila tragična smrt dobrega delavca-tesarja Ignaca Kovačič iz Godeninec. Ponesrečil se je, ko je hotel nakrmiti konje, padel po stopnicah in kmalu izdihnil. Pokojnega je imelo rado vse radi tihga in mirnega značaja. Vsem naj svetí večna luč! — Mohorjani odnesite si čimprej letošnje knjige iz župnišča in mislite, kje boste prihranili dva kovača, da jih zopet naročite. Od 120 naročnikov smo poskočili v zadnjih dveh letih nad 200, zdaj pa kljub krizi ne smemo nazaj, kvečjemu naprej!

Obrež pri Središču. V soboto dne 15. t. m. je po kratki težki bolezni umrl veleposestnik gospod Janez Bratuša v 46. letu svoje starosti. Pokojnik je bil odločno katoliškega prepričanja, ki tudi v najtežjih trenutkih ni klonil, ter kot tak bil član vseh tukajšnjih katoliških organizacij. V času, ko se je po deželi začelo opredeljenje po političnih strankah in so se začele ustanavljati katoliške organizacije, je pokojni bil med prvimi, kamor so se naši organizatorji zatekali po moralno in gnotno pomoč, katero so tudi vsikdar v izdatni meri dobili. Naj mu sveti večna luč, preostali pa na naše sožalje!

Olimje pri Podčetrniku. Letošnja letina in letina leta 1929 sta bili za tukajšnji okraj obri, ker nas je Bog obvaroval toče in drugih večjih nezdod. Veselje je bilo opazovati naše vinske gorice ob času trgatve. Pa tudi žalostnih novic nam ne manjka kot nikjer. Grda in graje vredna navada ponočnega kožuhanja, s katerega marsikateri fant odnese domov brazgotine od nožev in palic, dekleta pa druge, še težje posledice. Dobro bi tudi bilo, da bi se nekatera dekleta opozorila na to, kakšna noša in kakšno obnašanje pristoja poštenim kmetiskim dekletom.

Zavrč. V sedanjem času, ko se proslavljajo že razne desetletnice, je tembolj pomenljiva

500letnica obstoja, ki jo obhaja završka župnija to leto. Zelo pestra je njena zgodovina v tako dolgem času; kajti župnijska cerkev se omenja že leta 1430. V spomin na zanimivo preteklost, na trud, žrtve in verno udanost prednikov, ki so v na skrajnem vzhodu vinorodnih Haloz ležeči župniji pozidali tri znamenite podružnice, se bo vršila od 5. do 8. decembra t. l. pod vodstvom č. g. p. Ladislava, kapucina iz Ptuja, tridnevnic, ki naj vname sedanje župljane k novi gorečnosti in požrtvovalnosti!

Cirkovce pri Pragerskem. V nedeljo dne 9. t. m. je dobilo naše vrlo Gasilno društvo novo motorno brizgalno, to bi morali videti, kako je bilo vse veselo in navdušeno. Okrog 9. ure smo se odpeljali proti Pragerskem, kjer smo okrog 11. ure prejeli toliko zaželjeno, težko in z veliko požrtvovalnostjo pridobljeno motorko, kojoj so dekleta ozaljšala z vencí in cvetjem. Po sprejemu se je razvil sprevod proti domači vasi, ki je šel skozi vasi Strazgoinci, Šikolje, Pongerce in Gornje ter Spodnje Jablane v Cirkovce. V domači vasi, kjer je že pričakovalo mnogo občinstva in mnogoštevilno zastopano Gasilno društvo Majšperg, se je vršila prva poskusna vaja, ki se je dobro obnesla. Temu je sledila veselica. O priliki blagoslovitve, ki bo spomladi, pridite v obilnem številu v lepe Cirkovce, da bo vsakdo ne samo videl naše vrle gasilce, ampak jim tudi odkupil par tombolskih kart, da bodo lažje plačali zares lepo motorno brizgalno!

Šmiklavž pri Slovenjgradcu. Tukajšnji dekliški Marijini družbi je pokosila neizprosna smrt že drugo članico, umrla je namreč po dolgotrajni bolezni dne 6. t. m. Berta Globočnik, kmečka hči, po domače Pajenkova v Šmiklavžu v cvetju mladosti še ne dovršenih 20 let. Pokojna Berta je bila vzorna članica Marijine družbe, natančno je spolnovala vse družbine obveznosti, posebno se je odlikovala po odkritosrčni pobožnosti. Dolgotrajno bolezen je prenašala z veliko potrpežljivostjo. Pogreb, ki se je vršil dne 9. novembra, je bil zelo veličasten, udeležila se ga je Marijina družba z zastavo in velika množica ljudstva. V ganljivih besedah sta se pred odhodom od doma od rajne članice poslovili prednica Marijine družbe Trbulove Lojzka in članica Pušenikova Mima, v imenu sorodnikov pa je govoril poslovljni govor ugledni posestnik Vivod iz Šmartina pri Slovenjgradcu. Ob grobu je govoril še domači gospod župnik, ki je opisal pokojno Berto kot vzor Marijinega otroka in pozval članice Marijine družbe, da naj se tudi one oklepajo družbe z vso vnamo, iz ljubezni do Matere božje in do svojih neumrjajočih duš. Z družbenimi članicami pomnoženi cerkveni pevski zbor je zapel ganljivo žalostinko. Ugledni Pajenkovi družini, ki je že tri odrasle otroke zgubila, izrekamo svoje iskreno sožalje!

Šmartno ob Paki. Dva požara. Dne 10. novembra, to je v pondeljek zjutraj ob dveh je začelo goreti gospodarsko poslopje Franca Strahovnika, posestnika v Velkem vrhu. Gospodar se je udeležil vinske trgatve pevskega društva iz Šmartnega pri g. Martinu Letonjt in tudi njegova žena je bila še pozno zvečer na obisku pri znancih. Kljub pozni uri, ob kateri so šli k počitku, še niso prav ničesar opazili, ob dveh zjutraj pa nenadoma izbruhne ogenj iz gospodarskega poslopja. Začela je goriti spravljena stelja. Živino so rešili, zgorela je vsa krma, vsi gospodarski stroji in mnogo zrnja. Zavarovalnina je majhna. Še ni preteklo dve uri, kar je začelo tu goriti, že je izbruhnil nov požar pri tovarniškem delavcu in najemniku Urlepu. Vnela se je drvarnica in zgorela so mu skoraj vsa drva in nekaj malega krme. Čuda, da se nista vneli obe majhni hišici, ki stojita tik zraven. Osumljen je bil obeh požarov nekdo, ki ga je oblast takoj zaprla, da preišče, jeli kriv ali ne.

Braslovče. Savinjska dolina preživlja zadnja leta težko krizo, ki se pozna pri nas veliko bolj ko drugod. Hmelj, edini naš dohodek, ne pokriva niti pridelovalnih stroškov več. — Kljub tej težki krizi pa le imamo še za luksus. Se že dobi še kje kak dinar. Kaj pa še modna norost, ki mnoge še vedno ni spametovala? — Nekaj drugega pa je, kar pametne ljudi navdaja s skrbjo. Za vse neumnosti, za vse potujoče kinematografe, ki predstavljajo, ali lahko mislimo kaj, za lovilce železnih travrz in podobno, je vedno še denar, za pametne stvari, za predavanja, in naj bodo tudi pojasnjavana s skioptičnimi slikami, za pametne igre, ki nudijo pouk in zabavo, za to, pravijo le premnogi, ni denarja. Je kriza. Ali ni to žalostno? Ljudje, pojdite vendar rajši tja, kjer vam s predavanji in skioptičnimi slikami toliko dobrega in koristnega nudijo. Bo bolje za nas same, še bolj in v prvi vrsti pa za vaše otroke!

Gotovlje. V Gotovljah je na srčni kapí umrl nečak gospoda župnika Vladimir Liška, znan pod imenom Ladi. Naj v miru počiva!

Tremerje. Društveno življenje v naši vasi že obstoja pet let. Tekom tega leta smo ustanovili Prosvetno društvo. To društvo je osnovano na krščanski podlagi. Njega namen je: gojiti in pospeševati versko, narodno, gospodarsko in strokovno izobrazbo; navajati mladino k treznosti in varčnosti; nuditi pošteno in zdravo zabavo. K društvu so pristopili člani in članice iz sledečih vasi: Tremerje, Košnica, Polule in iz Psarja. Vsak mesec priredi društvo predavanje o higijeni in drugih predmetih. — Na prav žalosten način je končal svoje življenje neki neznanec. Obesil se je v gozdu. Omenjeni je star okrog 50 let, srednje postave, oblečen v lepo kmečko obleko. Našel ga je neki fant, ko je šel gobe nabirat.

Gornja Ponikva. Dolgo že nismo iz našega kraja ničesar poročali v svet. Naj v prvi naglici poročam to, kar se v naglici daleč vidi in sliši. Vidimo lahko, da so deželni pridelki spravljani, ker nam je ljubi Bog dal ugodno vreme; smo tudi več ali manj preskrbljeni z gospodarskimi potrebščinami za zimo. Slišimo v naši cerkvi ojačeno petje in orgljanje, kar se je zgodilo s prihodom novega gospoda nadučitelja Križmana, ki je obnovil in spopolnil sporazumno z našim že nad 20 let pri nas službujočim organistom gospodom Franc Pečnikom cerkveni in Slomškov prosvetni pevski zbor. To krasno reorganizacijo iskreno pozdravljamo vsi župljani in kličemo obema gospodom: Vztrajajta med nami! — Slišali smo med letom večkrat plakati naše zvonove. Na Vseh svetih smo obiskali stare in sveže gomile, obdane s cvetjem, in tudi vojaški spomenik in z molitvijo in s petjem se spominili dragih rajnih. Obhajal se je dne 13. t. m. 25-letni srebrni poročni jubilej gospoda Jožefa Fennesa, rojenega v Budimpešti na Ogrskem, sedaj zaposlenega pivovarniškega poslovodje na Dunaju, z njegovo ženo Marijo, roj. Semčnik iz ugledne Mežnarjeve rodbine na G. Ponikvi. Omeniti je vredno, da sta starša jubilarinje krepka in zdrava in je upati, da stopita meseca januarja 1931 kot biserna poročenca pred oltar. Daj Bog njima to dočakati!

Ponikva ob južni žel. Martinovo nedeljo smo obhajali, kakor se za Ponkovljane spodobi: v cerkvi slovesno s petjem, drugod pa veselo, a brez razsajanja ali pretepov. Tako je prav! — Na gostiji Pepelnak-Vrečko dne 17. t. m. se je nabralo na pobudo g. Urlepa iz St. Jurija 130 Din za novo bogoslovje v Mariboru. Živeli posnemovalci! — V Ljubljani je bil operiran gospod Makso Drobnak, tuk. sedlar. Želimo mu skorajšnjega okrevanja! — V bolnici v Celju je umrla dne 13. t. m. pridna in vzorna učenka tukajšnje šole Matilda Smodej v cvetju svoje mladosti, stara komaj 12 let. Na dan šolarske sv. maše za pokojno so okrasile njene součenke s cvetličami klop, v kateri je pokojna sedela. Zares,

bila je lepa duhteča cvetlica, ki pa je predčasno ovenela. Toda njena čista duša se že veseli med angelci v nebesih. Počivaj sladko, draga Tilika! — Mohorjeve knjige so sedaj prispale. Ponkovičani, sezite po njih, pa darujte tudi vsaj 1 dinarček za rojake v tujini ter si naročite knjige že za prihodnje leto, da nas bo še več!

Šmarje pri Jelšah. Imamo mnogo vasi ter štejejo veliko ljudi in zato se pač vsak čas kaj novega dogodi. Prav bi bilo, ko bi tudi tukaj za poročanje novic sposobni in poklicani posnemali rodoljube od drugod in pridno beležili o našem prosvetnem gibanju, gospodarskih težavah ter veselih in žalostnih dogodkih. — Gostij smo obhajali to jesen veliko več kakor v predpustu, pa še kakšnih, n. pr. na Belem pri Beštevčevih in v Šerovem v Vrešakovi hiši! — Pa tudi mrtvaški zvonovi so se nam večkrat zglasili in peli v žalostno slovo. Komaj smo se oddahnili od udarca, ki nas je zadel s smrtjo okoliškega župana Golčmana, že nas je zopet pretresla žalostna vest, da je bleda žena potrkala na vrata našega sosedu in cerkvenega ključarja Antona Grobelšeka ter mu pobrala pridno gospodinjino in vzorno mater osmerih otrok. V četrtek dne 20. novembra smo izročili telesne ostanke rajne Frančiške materi zemlji. Veličastni pogreb je pričal o njeni priljubljenosti in o odkritosrčnem sočustvovanju z osirotelo družino in z dobrimi zeti Stoklas in Rupnik. Naj v miru počiva vrla mati!

Sv. Križ pri Regaški Slatini. Človek žrtev požara. Dne 16. novembra, v prvem mraku zvečer, je izbruhnil požar na gospodarskem poslopju pri posestniku in gostilničarju Antonu Debelak na Topolah. Pri reševanju raznih gospodarskih stvari iz požara je postal žrtev požara tudi sam omenjeni posestnik. Vino, ki ga je imel v kleti, in nekaj drugih reši, so še pravočasno rešili. Nato se je spomnil gospodar, da se nahajajo še nekeje v plamenih gosi. Skočil je po gosi in v tem hipu so ga že požrli plameni. Star je bil 45 let, zapušča še mlado vdovo in več nepreskrbljenih otrok. Glas o tej grozni nesreči je pretresel vso okolico. Naj mu sveti večna luč!

Sv. Jodert nad Laškim. Preteklo sredo dne 19. t. m. je praznovala v Mariboru širom naše župnije znana in pri nas vseh priljubljena gospa Šeligova v krogu svojih najbližjih svoj 80. rojstni dan. Gospa jubilarica, še vedno čila in zdrava, prihaja vsako leto redno za nekaj časa med nas, kar je vsekakor izraz njene velike ljubezni do našega kraja in do naših ljudi. Gospej jubilarici se pridružimo tudi mi z iskrenimi čestitkami in iz srca želimo, da nam jo Bog ohrani še mnogo let in da nas kmalu zopet počasti s svojim prihodom med nas. Z velikim veseljem bomo sprejeli ljubljeno gospo, sedaj kot jubilarico, v visoki starosti 80 let in ji iz srca vzklikali: Še na mnoga leta!

Videm-Krško ob Savi. Umrli je dne 13. t. m. v Stari vasi gospod Franc Radej, bivši dolgoletni posestnik, gostilničar, občinski odbornik, cenilni mož okrajne sodnje Brežice, sadni trgovec, cerkveni ključar itd. Kako priljubljen in spoštovan je bil, je pokazal njegov pogreb dne 15. t. m., katerega se je udeležilo od blizu in daleč veliko njegovih sorodnikov, znancev in prijateljev, ko so ga spremljali k večnemu počitku. Naj v miru počiva!

Pišce. Veselje in žalost. V nedeljo dne 16. novembra je bil v naši župnijski cerkvi poročen Martin Lepšina, posestnik in gostilničar v Globokem, z Nežko Gregorčičevo, veleposelniško hčerko na Malem vrhu, ter Hena Jožef, večletni bivši odbornik Prosvetnega društva in načelnik Galisnega društva, z Ano Vrstovšekovo, sestro g. Jožefa Vrstovškega, trgovca v Brežicah. Novoporočencem iskrene čestitke in obilo sreče! — V spomin na Martinovo nedeljo so veseli svatje v prelepo okinčani Gregorčičevi hiši zbrali za novo bogoslovnico v Mariboru 70 Din. — Veseli nas, da je Gregorčičeva hiša ob tej slovesni pri-

Krajevne kmetske zveze opozarjamo

da hitro na novo naročijo koledarje Kmetске zveze za leto 1931, ako so prvič poslale koledarje že razpečali. — Kmetška zveza v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

liki po tolikih letih zopet zbrala odlične občane globoške občine, prijatelje iz mladostnih, predvojnih let. Naj živi staro prijateljstvo! — Tužno so peli zvonovi sv. Mihaela, ko se je dne 9. novembra poslovil za vedno iz svoje družine najboljši sosed pišečke cerkve Mihael Plevnik. Še le 59 let star je moral zapustiti svojo ženo s šestimi nepreskrbljenimi otroki. Pri Bogu je iskal, večkrat previden s sv. zakramenti, rajni Miha tolažbo v svoji jako mučni bolezni, pri Bogu jo bo našla tudi njegova hudo prizadeta družina!

Konjice. (Važno za Pohorci.) Zadnja občinska seja v Konjicah je pokazala, da ima vendar večina zastopnikov te občine smisel za gospodarske potrebe in gospodarsko povzdigo kraja. Kot druga točka dnevnega reda je bilo že tretjič tudi glasovanje za prevzem jamstva od strani občine za okrajno hranilnico. Dočim se je dvakrat posrečilo, da je večina glasovala proti, je tretjič na poziv g. srezkega poglavarja, ki budno čuva in pospešuje gospodarski razvoj okraja, prišla ta točka na dnevni red in je velika večina očitno proti pričakovanju gospoda župana glasovala za to, da tržka občina, kakor so to storile že davno vse druge v okraju, tudi prevzame jamstvo. Pri tej priliki je padla od strani gospoda župana opazka: »Mi bomo jamčili, Pohorci pa bodo komandirali.« Primeren odgovor na to opazko je sledil takoj, vendar pa je stvar res vredna, da da si jo tudi mi Pohorci zapomnimo, pa tudi vsi drugi, katere se je mislilo s tem zadeti. Mislimo, da ni treba poudariti, da mi Pohorci nismo samo za to tukaj, da svoj težko prisluženi denar nosimo v Konjice. Ponosni smo, da smo Pohorci, način pa, kako se je o nas govorilo, odklanjamo in se bodemo v bodoče temu primerno ravnali. Mi smo mnenja, da mora biti gospodarsko vprašanje tudi občini Konjice trg važnejše, kakor pa oziri pred osebnostmi, katere tako in tako ne zamudijo nobene prilike, postaviti se pred druge. Merodajne činitelje pa prosimo, da se o nas Pohorcih tako ne govori, ampak da se nas upošteva kakor vse druge polnoveljavne državljane.

Gornja Radgona. V nedeljo dne 23. t. m. se je vršila slovesna blagoslovitev novega zvona v občini Police, kateri tehta 92 kg in ima vli-to ime očeta ubogih A. Štrakl, ki je baje največ prispeval za zvon. — S 1. decembrom t.l. se preseli tukajšnja ekspozitura Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Mursko Soboto. S to odredbo so najbolj prizadeti tuk. trgovci in obrtniki, katerim bo velika oddaljenost in slaba železniška zveza do Murske Sobotе ovirala medsebojne stike. — Z novim letom se ukinе tudi okrajni cestni odbor v Gornji Radgoni ter se združi z ljutomerskim. Vse se centralizira. — Letos je bila v našem okraju izredno dobra sadna letina. Samo na železniški postaji v Gornji Radgoni so nekaj nad 75 vagonov jabolk naložili.

Fram. Pri nas je umrla Marija Križan, rojena Lašič, soproga kolarja, po dolgi mučni bolezni, sprevidena s sv. zakramenti za umirajoče. Preostali se toplo zahvaljujemo vsem cenjenim darovalcem cvetja in vencev in tudi vsem onim, kateri so nam drago pokojnico spremili k zadnjemu počitku.

Celje. Hmeljarska podružnica Celje ima v nedeljo dne 30. t. m. ob 8. uri zjutraj v prostorih občinskega urada Celje okolica svoj

občni zbor. Na dnevnem redu je volitev odbora in delegatov za leto 1931, razne slučajnosti in zanimivo predavanje o izgledih našega hmeljarstva v bližnji bodočnosti. Hmeljarji, pridite polnoštevilno!

Ljutomer. Ob priliki občnega zbora Vinarске zadruga v Ljutomeru, ki se vrši v nedeljo dne 30. t. m. po rani službi božji v Okrajni posojilnici, bo predaval o jesenskih vinogradnih delih in o ravnanju z vinom itd. dobro znani strokovnjak in vodja banske vinorejske šole v Kapeli pri Radencih gospod Joško Glaser. Zadrugniki vinogradniki, pridite v obilnem številu!

Dortmund v Nemčiji. Naše slovensko društvo sv. Barbare še obstoja, dasiravno je nekaterim trn v peti. To je največja zasluga našega preč. gospoda kaplana Wilhelma Fischerja, ki se je z največjo vnamo naučil slovenskega jezika. Dasiravno trden Nemeč, nas spodbuja v maternem jeziku k verskemu ter narodnemu življenju. — Imeli smo pretečene tri tedne sv. misijon z ogromno udeležbo, tako da so bile vse cerkve, katerih je v Dortmundu 29 katoliških, premajhne. Lep zgled smo imeli in se tudi mnogi udeležili, ali ne vsi; nekateri se smatrajo za bolj učene in hočejo s svojo brezvestnostjo imponirati, kar pa ne bo imelo uspeha. Sporočiti tudi moramo, da se tukaj v bližini nahaja nek gospod, ki se tudi odlikuje z mržnjo do vere in cerkve. Prišlo nam je v roke pismo, v katerem ta mož takole piše: »Kar mi pa glede brezposelnih pišete, Vam sporočam, da je samo naročeno, naj one popišete, ki so v društvu. Drugi meni niso mar, to mora vsak sam vedeti, koliko je vreden. Mene so pa že tako dosti preganjali posebno ta sveti ljudje, da se nimam veselja brigati za take, ki niso pomagali zraven, da bi se kaj doseglo za rojake v Nemčiji.« Torej za tiste, kakor on pravi, svete, se on ne briga, mogoče pa, da tudi brez njega kaj dosežemo. Tako je menda pozabil, da smo vsi Jugoslovani in imamo vsi enako pravico pred Bogom in pred kraljem. Torej tu se vidi, da o ljubezni do bližnjega on nima pojma. Srčni pozdrav vsem rojakom v mili domovini iz Evinga.

MEDŽIMURJE.

Štrigova. Da se nudi pomoč narodu v pokrajinah Srem, Slavonija in deloma tudi v Podravini, je dala Zadruga zveza v Zagrebu odlok, da se izpolnijo veliki prazni kompleks rodovitne zemlje teh pokrajin z ljudmi iz prenapoljenih zagorskih in po možnosti tudi iz medžimurskih krajev. Ker je Medžimurje najobljudnejša pokrajina naše države in vladajo ponekod silno slabe razmere, bo, ako se ta naredba izvede, našim kmetom v veliko olajšavo, ker bodo dobili njih člani delo in zaslužek v teh krajih. Vprašali pa se boste gotovo, kako to, da so izpraznjeni ravno ti kraji, ki tvorijo žitnico Jugoslavije? Uveden je v teh krajih takimenovani »sistem enega otroka« in narod izumira kakor starec izčrpan radi svoje starosti. Posledice so grozne. Težke so naše vzgojne prilike, kajti število hrvaških duhovnikov čim dalje hujše pada. Mladina, zavedaj se tega in dvigni se!

Čakovec. Že dolgo pričakovana napeljava falskega električnega toka v našem mestu se bo vendar izvršila. Postavile so se že sohe do nekdanje madžarsko-avstrijske meje, tako da upamo, da bomo o Božiču svetili že z električnim tokom. — Ustanovitev francoskega krožka v našem mestu je sprejelo občinstvo kakor tudi dijaštvo z velikimi simpatijami. Kajti s tem nam bo dana možnost učenja jezika naroda, ki je velik prijatelj naše države. Krožek je podružnica varaždinskega krožka. — Že dolgo se je čutila potreba kapele na učiteljsku. To nalogo je spretno dovršil dr. Gotthard Goričanec. Njegova zasluga je tudi, da je podaril gospod Vajda, trgovec s perutnino in divjačino, kapeli praskrasen kip Matere božje. Umetnina je sklesana iz hrastovine in je delo neke nemške tverdka.

Raznočerstvi.

Opozorilo, da prodaja radi prezidave zimsko blago za lastno in vse drugo za znižano ceno Anton Macun, Maribor, Gosposka ulica 10. 1266

Ljudska samopomoč v Mariboru naznanja ponovno vsemu cenjenemu občinstvu Slovenije, da se morajo naši poverjeniki izkazati z društvenim pooblastilom in da se priznavajo le samo plačila potom naših poštnih položnic in direktna plačila v naši društveni pisarni. 1431

Najnovejše vesti o sijajnih priznanjih, katere so hvaležni kupci poslali tovarniški hiši ur H. Suttner v Ljubljani št. 992, zopet dokazujejo, kako koristno je zahtevati veliki ilustrirani letni cenik, predno se kupi ure, zlatnino in srebrnino. Tudi naši bralci dobe ta lepi cenik popolnoma brezplačno, ako ga zahtevajo od tt. Suttner. Tvrdba pošilja žepne ure že od 44 Din naprej, budilnike od 49 Din in ure zapestnice od 98 Din itd. vsa takorekoč po originalnih tovarniških cenah.

Naše žene in dekleta se vedno iznova prepričajo, da je za njihovo zdravje vendar najboljša, če uporabljajo za nego telesa in lepote higijsko čiste in temeljito delujoče Elsa proizvode lekarnarja Fellerja. Za kožo: Fellerjevo pomado za zaščito lica in kože »Elsa-krema«, 1 lonček 12 Din. Za lase: Fellerjevo Elza Tannochina pomado za rast las, 1 lonček 12 Din. Za naprej poslanih 40 D se dobi 2 lončka pomade brez vseh daljnjih stroškov. Fellerjeva Elza mila zdravja in lepote in sicer: lilijino-mlečno milo, lilijino kreme milo, rumenjakovo, glicerinsko, boraksovo in katranovo milo ter milo za britje, 5 kosov v poljubni izbiri 52 Din, če se denar naprej pošlje, sicer 62 Din s povzetjem pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska banovina.

Pri nagnenju k maščobi, protinu, sladkornosti izboljšuje naravna »**Franz Josefova**« **grenčica** delovanje želodca in črevesja in trajno pospeši prebavo. Raziskovalci na polju zdravniške vede o presnavljanju zatrjujejo, da so dosegli z »**Franz Josefovo**« **vo**do sijajne rezultate. »**Franz Josefova**« **grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Prehlad, influenza, gripa, sploh pri vsakem nerazporejenju, kjer je malo vročine, drgnite telo s preparatom »**Alga**«. Vročina popušča, spanje je lahko in zdravo. Čuti se smalo osveženje telesa in duha.

Molitve po maši z novim besedilom, kakor ga določa novi katekizem, so izšle v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena dosedanja.

Nervozni umirajo zgodaj!

Ste li opazili pri sebi četudi le topatam katerega izmed naslednjih znakov bližajoče se živčne oslabelosti?

Hitro razburjenje, nerazporejenost, drgetanje udov, nemirnost, utripanje srca, omotični napadi, tesnoba, nespečnost, nemirne sanje, neobčutljivost posameznih telesnih delov, plašljivost, prevelika razdražljivost spričo ugovaranja, ropota, duha, poželenje po omamilih, tobaku, alkohola, čaju, kavi, trzanje ocesnih vek ali migljanje pred očmi, naval krvi, tesnoba, muhavost, odpoved spomina ali govora, izredna nagnenja ali odvratnost. Ako se povi pri Vas kateri teh znakov nervoznosti, eden močan ali več hkrati, tedaj so Vaši živci resno oslabiljeni in potrebujejo okrepila.

Ne pustite tega vnaprejšnjega, ker slede temu lahko kmalu resne motnje duševnih zmognosti, kot nesmiselno govorjenje in nazavedna dejanja, hitra telesna propast in zgodnja smrt. Nič ni na tem, odkod Vaša živčna oslabelost, vabim Vas, pišite mi! Radevolje Vam.

Zastonj in poštnine prosto enostaven način odkritja

ki Vam bo pripravil veselo iznenadenje. Morda ste za razna sredstva izdali že mnogo denarja, dosegli pa v najboljšem slučaju le kratkotrajno izboljšanje. Zagotavljam Vam, da poznam pravi način.

kako si obnoviti Vaših živcev odpomoči.

Ta način prinese obenem tudi izboljšanje razporejenosti, veselje do življenja, moč in delazmožnost, da, pisal mi je že marsikdo, da ga je povsem prerodil. **To dokazujejo tudi mnogi zdravnikov.** Stane Vas samo dopisnico. Pošljem Vam zelo poučno

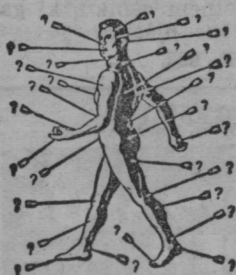
knjigo popolnoma zastonj.

Če Vam ni mogoče pisati takoj, si **spravite ta oglas!**

Ernst Pasternack, Berlin, SO.

Mihaeli Irchplatz No 13. Abt. 324

Kje tiči vzrok?

V revmatizmu, trganju v sklepih, živčnih bolečinah? Mogoče posledice prehlajenja? Večinoma je vzrok v takih slučajih nezadostna nega telesa. Veliko ljudi že čez 34 let rabi okrepčujoče sredstvo za olajšanje bolečin, hišno zdravilo in kozmetikum: Fellerjev »Elsafluid« ter si zna ohraniti stalno zdravje. Rabi jo ga za mazanje in cenijo njegovo dejstvo tudi proti kašlju, hripavosti, bolečinah v vratu in prsih ter proti gripi in nahodu, rabi jo ga tudi notranje pri neugodnem občutku itd.

Storite tudi i Vi tako, pomagalo bo tudi Vam!

Fellerjev »Elsafluid« dobite v lekarnah in sličnih trgovinah v poskusnih steklenicah po 9 Din ali v specialnih velikih steklenicah po 26 Din. Poštni paket vsebuje 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din, trije takšni paketi samo 139 Din pri lekarnarju

Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska Ban.

Krojaškega vajenca sprejme Franc Košar, krojač, Sv. Jurij ob Pesnici, p. G. Sv. Kungota. 1408

Prodajam posestvo 7 oralov, Dobrenje 76, Pesnica. Ivan Krajnc. 1333

Zaloga:

**Stekla
Porcelana
Svetilnik
Ogledal
Okvirjev
Slik
Kipov
Vsakovrstnih
šip i. t. d.**

**FR. STRUPI
CELJE**

**Prevzema vsa
stavbna in dru-
ga steklarska
dela. Najnižje
cene in solidna
postrežba.** 23

Jos. Pristovšek, pasar in srebrar,

izdelovatelj kovinskih predmetov, delavnica za cerkveno orodje in posodo. Popravila, pozlačenje in posrebreženje.

Celje, Prešernova ulica 21.

1174

Samo 290 Din
plašč iz gladkobarvanega sukna!

Samo 230 Din
plašč iz modnozoričastega sukna!

Samo 780 Din
moderni plašč iz finega velurja!

Razpošilja 1004/10

**Trgovski dom Stermecki
Celje št. 24.**

Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar. Novi, veliki, ilustrirani cenik z več tisoč slikami se pošlje na zahtevo vsakemu zastonj!

ZARAZVEDRILO

Pri zdravniku. Zdravnik: »Ali ste že bili pri kom?« — Bolnik: »Da, pri lekarnarju sem bil.« — Zdravnik: »In kako oslarijo vam je on svetoval?« — »Da naj grem k vam!«

Na žegnaju. Kmet, ki ga je padar obvezal: »He, padar, meni manjka še eno uho!« — Padar: »A res? Potem le pogledajte pri drugih, če ima mogoče kateri tri!«

Mina, ali ne vidite, da ste mi prinesli en rjav in en črn čevljev?« — »To sem že opazila. Toda čudno se mi zdi, da je oni drugi par ravno takšen kot ta!«

Kako to, da Vaš kanarček danes poje, saj ga še nikdar nisem slišala peti.« — »Včeraj mu je samica poginila!«

Zahvala.

Podpisana se zahvaljujem tem potom

Ljudski samopomoči v Mariboru

za takoj izplačano podporo po moji teti g. Julijani Soršak in priporočam to prekoristno društvo vsakomur najbolje.

Maribor, dne 21. nov. 1930.

1432

Ana Skraboč.

Listke, dihurjeve, kunine, zajčje, bele podjačine kupuje po najvišjih cenah I. Ratej, trgovec v Slov. Bistrici.

V okolici Maribora ali Ptuja se vzame v najem za 10 ali 15 let posestvo 2 ali 3 oralov, kjer naj bi bila hiša za 3—5 oseb s pritliklami, vrt in mali sadonosnik. Ponudbe je poslati g. Josipu Frolov, Vurberg, gozdarska hiša. 1426

V najem da posestvo s stanovanjem, hlev za svinje in krave, lepi sadonosnik itd.: Terezija Macun v Vičavi pri Ptuj. 1425

Zamenjava ali najem manjšega posestva iščem blizu Maribora, prednost bližina glavne proge, sadjereja, deloma živinoreja, mali vinograd, gozd. Ponudbe: »Pozneje kupce« na »Marstan« v Mariboru, Koroška cesta 10. 1428

Odda se v najem posestvo, hiša, gospodarsko poslopje in približno 8 ha zemlje, njive, sadonosnik, travniki, vinograd, blizu okrajne ceste pri Kozjem pod ugodnimi pogoji. Zaradi bolezni. Nadalje se lahko izve pri občini Merčnasela. 1410

Zastopnike za prodajo šivalnih strojev, separatorjev, gramofonov, elektrotehničnih predmetov itd. pod zelo ugodnimi pogoji sprejememo. »Centra«, Ljubljana, poštni predal št. 248. 1416

Pogoden studenec in deli okenj poceni odda gostilna Marek, Maribor, Mlinska 15. 1407

Sprejme se stari moški ali ženska, ki bi imel nekaj premoženja, preskrbljen je do smrti. Štefan Žnidar, Studenci pri Mariboru, Radvanjska cesta 60. 1413

Livarna »Zvonoglas« v Mariboru, Stolna ulica 5, potrebuje do 1000 kg lepih namiznih jabolk »Kanada« po najvišji dnevni ceni. 1414

64 kmetij od 2 do 150 oralov, kakor tudi gostilne in hiše v Mariboru prodaja: Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30. 1423

Vabilo k izrednemu občnemu zboru Gospodarske zadruge v Ormožu, r. z. z. o. z., kateri se vrši v nedeljo dne 7. decembra t. l. ob 8. uri zjutraj v Kletarski gostilni v Ormožu. Dnevni red: 1. Sprememba pravil. 2. Nadomestna volitev načelnstva. 3. Nadomestna volitev nadzorstva. 4. Slučajnosti. V slučaju, da občni zbor ob 8. uri zjutraj ni sklepčen, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki sklepa pri vsakem številu navzočih članov. K polnoštevilni udeležbi vabi načelnstvo. 1433

Posestvo v Ptuj, Volkmarjeva cesta 6—8, se odda takoj v najem, trisobno stanovanje je takoj na razpolago. Interesenti se naj javijo v nedeljo dne 30. novembra, ob 9. uri dopoldne istotam. 1434

V Veržetu se vrši živinski in kramarski sejm radi državnega praznika še le dne 2. decembra t. l. 1429

Nakup, prodajo, najem posestev, trgovin, gostiln, mlinov, pekarn posreduje najugodnejše (prijava brezplačno) »Marstan«, Maribor, Koroška cesta 10. 1427

Pošestvo 3½ oralov se prodaja: Sv. Miklavž št. 63, p. Hoče. 1424

Zahvala

za vse izraze sožalja in sočutja ob priliki nenadne smrti našega ljubega očeta

Ivana Bratuša

posestnika.

Posebej še izrekamo toplo zahvalo č. duhovščini, gasilnemu društvu v Obrežu, Prosvetnemu društvu, središki godbi, cerkvenemu pevskeemu zboru ter vsem, ki ste od blizu in daleč prihiteli in spremili blagega pokojnika na njegovi zadnji poti. Vsem skupaj in vsakemu posebej: Bog povrni.

Žaluječi rodbini: Bratuša-Imperiali. Obrež pri Središču, 20. nov. 1930.

Proda se mala hiša z vrtom. Romarska cerkev blizu postaje mesta. Naslov v upravi. 1409

Majerja sprejemem takoj s sedmimi delovnimi močmi, brez otrok. Vzamem tudi na polovico koristi. Naslov v upravi lista. 1418

Hiša s 4 sobami in z velikim vrtom se prodaja. Naslov pove cestar na Pesnici 41. 1419

Proda se hiša z vrtom, sadonosnik, 1 njiva, vse pri glavni cesti, 3 minute od kolodvora, tri četrt ure od Rogaške Slatine. Luka Šket, Podplat. 1421

Več ošerov sprejme uprava veleposestva Jos. Orniga, Št. Janž na Drav. polju. 1420

Majer s 2—3 delavskimi močmi se sprejme, ali se da posestvo v najem. Naslov v upravi lista. 1411

Sprejme se dekle revnih staršev, 14—15 letno, v službo ali za svojo. Ana Lešnik, posestnica, Zrkovci 4, p. Maribor. 1415

Po dobri kakovosti po lepi obliki in po zelo nizki ceni

se poznajo

Suttnerjeve

ure

iz lastne tovarne ur v Švici, žepne ure od 44 Din naprej, ure-zapestnice od 93 Din naprej, budilniki od 49 Din. Najbogatejša izbira najboljših ur, zlatnine in srebrnine vseh cen, v novem velikem ilustriranem letnem ceniku, ki ga dobite brezplačno od tovarniške hiše ur

H. Suttner, Ljubljana št. 992.

„SPLIT“ A. D. ZA CEMENT PORTLAND, SPLIT.

Salom

**ZA POKRIVANJE STREH
ZA OBLAGANJE STEN
ZA ELEKTRIČNE IZOLACIJE
CEVI ZA KANALIZACIJE**

Generalno zastopstvo „ALPEKO“ TRG. INDUSTR. DRUŠTVO, Ljubljana, Masarykova 23. 116

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1931,
ki ima 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obračunan.

V „Veliki Pratici“ najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solnčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — poštne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na mence, pobotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, v Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — tabelo hektarov v oralih; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši.

Cena 5 Din.

„VELIKA PRATIKA“ se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku:

tiskarni J. Blasnik na sl. d. d.
v Ljubljani. 1260

Posteljina

pohištvo, preproge, linoleum, zavese, odeje, madroce, vložke, tkanine za pohištvo, gradl za madroce in celotne garniture za postelje itd. — najboljše in najcenejše pri 1192

Karolu Preis, Maribor, Gosposka ulica 20

Cenike dobite brezplačno.

Iskustna hiša **„LUNA“** last. A. Pristernik
Aleksandrova 19 **MARIBOR** Aleksandrova 19

Velika izbirna zaloga: nogavic, otroških, ženskih in moških srajc, spodnjih hlač. Pletenin: majc, pulloverov, telovnikov, lastni izdelki. Čevlje za dom in telovadbo, snežne čevlje, dežnike, igrače. Veznine: čipke, svilene trake. Lastno vezenje, predtiskanje in pletenje. Vse vrste sukanca, prejce, igel, gumbov in raznega pribora za šivilje in krojače. — Na drobno in na debelo. 1334

Kje dobite lepe trpežne moške in damske štofe: hlače, platno, tiskovine, parhand, krojaške potrebščine, srajce, kravate, naramnice, nogavice, dokolenice in še veliko drugih predmetov po zelo nizkih cenah?

Pri

Ivan Mastnak, Celje, Kralja Petra c. 15.

Istotam kupite moške štofaste obleke že od 240 Din naprej. Štofaste obleke za fante 11 do 16 let od 200 Din naprej. Moške hlače štofaste od 90 Din naprej. Moške hlače calgaste od 47 Din naprej. Moške površnike, ovratnik iz krzna od 400 Din naprej. Nadalje dežne plašče (Trencoat), črne zimske suknje.

Lasna izdelovalnica usnatih sukenj ltd.

Nakup neprisljen! 1175 Solidna postrežba!

Lepo posestvo 5 in pol orolov prvovrstno se zamenja za polovico tako veliko posestvo, ali se proda. Ponudbe pod: »Okolica Maribor« na upravo lista. 1422

Za jesen in zimo

kupite vse oblačilne predmete najceneje pri tvrdki

I. N. ŠOŠTARIČ, 1243
Maribor, Aleksandrova cesta 13

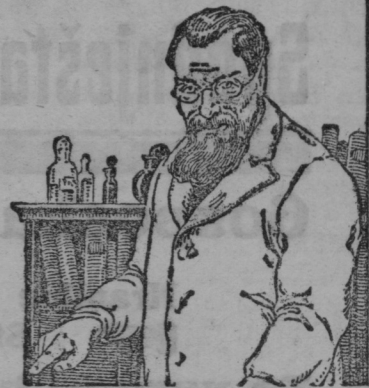
Inserirajte v „Slov. Gospodarju“!

Reumatičarji!

N bavite še danes 1 steklenico

ALGA
za masažo

že jutršni uspeh Vas bo iznenadil!

Boli Vas ali frga v kosteh, rokah, nogah, sklepih, plečah, zobeh, kolkih, žilah, glavi ?

ALGA
odstrani bolečine takoj

Dobiva se povsod! 1 steklenica Din 16.—

LABORATORIJ „ALGA“, ŠUŠAK.

4 stekl. „ALGE“ Din 77.—, 8 stekl. Din 131.—, 14 stekl. Din 205.—, 25 stekl. Din 320.—.

Graščina na Pragerskem rabi oferja z dvema ali tremi delavnimi močmi. Interesentje se naj oglasijo pri oskrbnistvu graščine. 1399

Velika izbira gramofonskih plošč najboljših znamk Polydor Columbia Ilis »Masters Voice«, Ackermann nasl. I. Kindl, Ptuj. 1299

Deklo rabim, 30 do 40 let stara, ki zna kuhati in drugo delo. Oglasi se naj v upravi lista. 1388

Oblučilno blago vsakovrstno ter vse potrebščine za vsakega dobite vsled ugodnega nakupa po novih najnižjih cenah v trgovinah F. Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. — Nakup jajc, masla, vseh poljskih pridelkov. — Zamenjava bučnic in solčnic za bučno olje ter pšenice za moko. 1381

Velika izbira zimskega blaga za obleke in plašče, barhantov in flanela že od 9 Din naprej, sešite odeje od 100 D naprej, flanel-odeje od 40 Din dalje, kakor tudi vse vrste pletenin ter volnenega in bombaževinastega zimskega perila po znatno znižanih cenah pri tvrdki 1392

Franjo Majer, Maribor,
Glavni trg 9.

USTANOVLJENA LETA 1881

CELJSKA POSOJILNICA D. D. V CELJU

Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodnejše, nudi popolno varnost in izplačuje točno.

Celje
v lastni hiši Narodni dom

Izvršuje vse denarne posle, kupuje in prodaja tuj denar ter čke na inozemstvo. Izdaja Uverenja za izvoz blaga.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega aktivnega premoženja po Din 100.000.000.— še lastna glavica in rezerve, ki znašajo skupaj nad Din 14.500.000.—.

Maribor
Aleksandrova c. št. 11

Podružnici:

Šoštanj
(v lastni hiši) 223

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z n. z.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog nad 55.000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premoženjem in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev.

1

Kava, dnevno sveže pražena

¼ kg od 13 Din do Din 27. — Čaj nove žetve svetovnih znamk v veliki izbiri in ceni je že prispel. — Zaloga celokupnega vedno svežega špecerijskega blaga direktnih virov po dnevni ceni.

1301

ZANDERLE

Manufakturna trgovina Franc Urch / Celje

priporoča cenjenim strankam svojo veliko zalogo raznega, vsakovrstnega manufakturnega in modnega blaga.

Največja izbira! Najboljša postrežba!
Nizke cene!

975

Sami se prepričajte

da se dobi vso manufakturno blago, kakor plašči, zimske suknje (tudi gotove), barhendi, flanelli, oxfordi, odeje, kose, pletene rute in jepce v največji izbiri in najnižjih cenah edino le v manufakturni trgovini

1384

I. Preac, Maribor

Glavni trg 13

Samol

Prodamo lepo spalnico iz mecesnovega lesa, in jedilnico, pripravno za večje posestvo. Naslov: Maribor, Meljska cesta 29.

1390

250 Din na dan

zaslužite v Vašem okraju. Pišite tovarni Persson, Ljubljana, poštni predal 307. — Znamko za odgovor!

1171

Samol

Naznanilo.

Cenjenemu občinstvu uljudno naznanjam, da bodem dne 3. decembra t. l. otvorila trgovino z mešanim blagom in deželnimi pridelki v lastni hiši: Rogoznica št. 24. — Zagotavljam Vam dobro blago ter se priporočam:

Terezija Brumen, trg. z meš. blagom, Rogoznica pri Ptuj.

Dobro in poceni blago

se kupi v Trpinovem-Tekstilnem-Bazarju v Mariboru, Veitinska ulica števil. 15

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrirani zadrugi z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 85.000.000.—. Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.

192